

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 1/2017

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

AKADEMIA
IM. JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE

ZNADŹ KIERUNEK

Święto Uczelni

2. JM Rektor dr hab.
Anna Wypych-Gawrońska,
prof. AJD gratuluje
prof. A. Zakrzewskiemu

3. od lewej: Jan Szyma
i dr Wiesław Pięta

4. JM Rektor
dr hab. A. Wypych-Gawrońska,
prof. AJD, gratuluje wyróżnionym

1. Wystawa w Bibliotece

2. dr Elżbieta Wróbel

1. Uczestnicy Festiwalu

2. Gość Festiwalu
Grażyna Szapolowska

Szanowni Czytelnicy,

Zawrotne tempo funkcjonowania Uczelni przekłada się na ilość informacji, które trafiają do redakcji Biuletynu Informacyjnego „Res Academicae”. Sprawia to, że często stajemy przed dylematem jakie najciekawsze wydarzenia zamieścić na naszych łamach, by zadowolić Czytelnika, a także utrwalić pamięć o nich na kartach pisma. W bieżącym numerze dominującym materiałem jest Święto Uczelni i zaszczytny tytuł doktora honoris causa przyznany prof. Andrzejowi Zakrzewskiemu. Informujemy również o promocjach doktorskich oraz wręczeniu medali i odznaczeń. Innym w minionym okresie ważnym wydarzeniem, była wizyta w Uczelni zwycięzcy XV Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina Rafała Blechacza. Muzyk ze swoim wykładem, jak podkreślał „muzycznie ilustrowanym”, spotkał się z dużym zainteresowaniem ze strony miłośników filozofii i melomanów. Brauom i zachwytem nie było końca!

W numerze piszemy również o jubileuszu znanego i cenionego naukowca prof. Tadeusza Srogosza. Cieszą sukcesy absolwentów – szczególnie tych, których triumfy są oklaskiwane na arenie nie tylko Polski, ale również Europy. Tak jest w przypadku znanego piłkarza Jakuba Błaszczykowskiego. Podobne osiągnięcia, tyle że w dziedzinie literatury, odnosi Wioletta Grzegorzewska. Krzepiący jest fakt, że obok sukcesów dydaktycznych coraz częściej na stronach „Res...” przekazujemy informacje o sukcesach naukowych naszych pracowników. Nie inaczej jest też teraz. Szanownych Czytelników zapraszamy więc do lektury materiałów poświęconych osiągnięciom naszych chemików, którzy zostali wyróżnieni złotym medalem na Targach Wynalazków i Innowacyjności. Miło poinformować, że podczas Międzynarodowej Wystawy Wynalazków i Innowacji w Bangkoku srebrnym medalem został wyróżniony wynalazek jednego z naszych pracowników. A to nie wszystkie sukcesy, które są dziełem akademików związanych z naszą Uczelnią. Po więcej informacji warto sięgnąć do naszego pisma!

Redakcja

SPIS TREŚCI

• Profesor Andrzej Zakrzewski doktorem honoris causa AJD	4
• Muzycznie i filozoficznie – mistrz fortepianu Rafał Blechacz z wizytą w Akademii	10
• Towarzystwo Historyczne im. Szembeków	12
• IV Częstochowski Festiwal Filmów Dokumentalnych im. Braci Krzemińskich „Moja Mała Ojczyzna”	13
• Dyskutowali o grach wideo	14
• Szanse, możliwości, zagrożenia współczesnej literatury – sprawozdanie z konferencji naukowej	15
• Złoty medal dla chemii w WMP AJD	16
• Nasza Uczelnia reprezentowana na posiedzeniu EPNOE	17
• Sukces naszych doktorantów	17
• Tutoring w AJD i poprzez AJD	18
• Projekt „Certyfikat +” w Studium Nauki Języków Obcych	19
• Po wiedzę do Biblioteki	20
• Wizyta w University of Aveiro (Portugalia)	20
• Śladami pamięci. Warsztaty kulturowo-historyczne na Ukrainie	21
• Jubileusz częstochowskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza	22
• Obrady KRUP	22
• Sukces inżynierii bezpieczeństwa	23
• Jakub Błaszczykowski naszym absolwentem	23
• Wioletta Grzegorzewska z prestiżową nominacją	24
• Szkoła letnia	24
• Prawo? – teraz już w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie	25
• Akademia „Przyjacielem Izby”	26
• Jubileusz 65-lecia urodzin profesora Tadeusza Srogosza	27
• Nowości Wydawnictwa AJD	29
• In memoriam	
• Anna Pietrzyk (1949 – 2016)	30
• Jan Witkowski (1938 – 2017)	30

PROFESOR ANDRZEJ ZAKRZEWSKI DOKTOREM HONORIS CAUSA AJD

9 grudnia 2016 r. odbyło się Święto Uczelni. W trakcie uroczystości godność doktora honoris causa odebrał prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski.

Sylwetkę naukowca przybliżył w laudacji prof. dr hab. Andrzej Stroynowski (pracownik Instytutu Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie).

Z reguły laudację zaczyna się od pokreślenia dorobku naukowego Uczzonego, dopiero na końcu starając się wskazać na jego związki z uczelnią, przyznającą mu tytuł doktora honoris causa. Tu jednak wypada odejść od tej niepisanej zasady, ponieważ mamy rzadką możliwość uhonorowania nie tylko wybitnego uczonego, ale również człowieka, bez którego zaangażowania, konsekwencji i pomysłowości niemożliwy do wyobrażenia jest fakt powstania w Częstochowie ważnego ośrodka nauk historycznych, gdyż to Andrzej Zakrzewski był inicjatorem, organizatorem i w 1990 roku pierwszym dyrektorem Instytutu Filozoficzno-Historycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie¹. W szerszym zakresie należy nawet mówić o jego wkładzie w rozwój całej Akademii im. Jana Długosza, której poświęcił niemal 40 lat swojego życia, pracując w niej do 2015 roku². Przez wszystkie te lata był nie tylko pracownikiem naukowym, ale również nieomal nieustannie członkiem jej władz³, głównie zaś inicjatorem przekształcania uczelni, zmierzającego w kierunku wykorzystania wszystkich możliwości jej rozwoju. Nie skupiał się zresztą tylko na

rozwijaniu najbliższej sobie historii, ale był też inicjatorem utworzenia i organizatorem Instytutu Filologii Polskiej (1984) i Wydziału Pedagogicznego (1990). Na jego kadencję dziekana przypadło też osiągnięcie przez Wydział Filologiczno-Historyczny uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego (23.04.2007). W trosce o rozwój uczelni,

Prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski

jak też uprawianej przez siebie dziedziny zawsze popierał rozwój młodej kadry naukowej, promując około 150 magistrów, 5 doktorów i uczestnicząc stale w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Mając na uwadze te osiągnięcia, zrozumiałym stało się chęć przyznania tego zaszczytnego tytułu osobie tak zasłużonej dla rozwoju Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Za podjęciem takiej inicjatywy przemawia również uznana pozycja naukowa Andrzeja Zakrzewskiego, wybitnego specjalisty z zakresu historii nowożytnej Polski i historii kultury, potwierdzona wieloma nagrodami, członkostwem wielu towarzystw naukowych, z Polskim Towarzystwem Historycznym, Towarzystwem Badań nad Wiekami Osiemnastym i Foundation Voltaire na czele oraz

1. Jego powstanie poprzedziło utworzenie w 1988 roku Zakładu Historii Polski, którym kierował w latach 1988 – 1990 Andrzej Zakrzewski. Po utworzeniu Instytutu Historii stworzył też Zakład Historii Nowożytnej (1990 – 2012) i kierował nim.

2. Jego podstawowymi jednostkami zatrudnienia były kolejno: Zakład Socjologii Kultury (WSP w Częstochowie) 1976 – 1987; Zakład Historii Polski 1988 – 1990 (WSP w Częstochowie); Zakład Historii Nowożytnej 1990 – 2015 (WSP i AJD w Częstochowie).

3. Pełnił między innymi funkcje: zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej (1984 – 1987), prodziekana Wydziału Humanistyczno-Pedagogicznego (1982 – 1984 i 1987 – 1990), dziekana Wydziału Pedagogicznego (1.09 – 30.11.1990), prorektora ds. nauki WSP w Częstochowie (dwie kadencje 1990 – 1996) i dziekana Wydziału Filologiczno-Historycznego (2004 – 2008).

stałymi kontaktami z licznymi, głównie francuskimi ośrodkami naukowymi⁴. Potwierdzają to również dorobek naukowy Andrzeja Zakrzewskiego, obejmujący książki, artykuły, publikacje źródłowe, wystąpienia na konferencjach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz wszelkiego rodzaju recenzje. Te dokonania naukowe zaskakują różnorodnością i nowatorstwem podejmowanych tematów badawczych, które można sprowadzić do trzech zasadniczych nurtów, skupionych wokół: antropologii kulturowej, historii nowożytnej (ze szczególnym uwzględnieniem Oświecenia) oraz regionalistyki.

Pierwszy z tych kierunków zainteresowań wynikał z początkowego zatrudnienia w latach 1976-1987 w Zakładzie Socjologii Kultury WSP w Częstochowie, w którym przygotował swój pierwszy skrypt dla studentów⁵. Wyrazem ówczesnego zaangażowania w problematykę antropologii kultury stały się również pierwsze artykuły Andrzeja Zakrzewskiego⁶. Zaowocowało to również ciekawym ujęciem tematu pracy doktorskiej *Rola literatury dewocyjnej w kulturze polskiej 2. poł. XVIII w.*, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Zbigniewa Kuchowicza⁷. Stanowiła ona istotną próbę połączenia metod badawczych, stosowanych w antropologii kultury, obyczajów i historii literatury. W rezultacie otrzymaliśmy nie tylko analizę samego fenomenu literatury dewocyjnej, lecz również ukazanie jej roli w kształtowaniu kultury masowej. Ten model interpretacji najpełniej chyba wyraził się w artykule poświęconym działalności jednego z najbardziej znanych kaznodziej polskich XVIII wieku – księdza Michała Karpowicza, moralisty i pełnego politycznego zapału pisarza⁸. Problemy te przejawiają się zresztą w całym dorobku Andrzeja Zakrzewskiego, wyrażając się zarówno w szerszych ujęciach teoretycznych, jak również w drobniejszych przyczynkach, opartych na źródłach historycznych z odległej

przeszłości, jak i materiałach współczesnych⁹. Gros prac poświęconych współczesnym problemom życia kulturalnego powstało jednak w latach poprzedzających utworzenie Instytutu Historii, gdy istniała silna potrzeba realizowania zapotrzebowania na badania nad kulturą masową, nad możliwościami skutecznego oddziaływania na nią przez państwo i szkołę¹⁰.

Jednak już wówczas, w warunkach narastającej presji politycznej, Andrzej Zakrzewski dokonał zwrotu swoich zasadniczych zainteresowań badawczych w kierunku problemów historii nowożytnej, początkowo skupiających się wokół ideologii Oświecenia. Wykorzystał w tym celu swoje dotychczasowe doświadczenia z zakresu badań nad rolą i oddziaływaniem literatury dewocyjnej. Niewątpliwie przydatne okazały się kontakty naukowe i stała współpraca z profesorem Zbigniewem Kuchowiczem oraz Pracownią Literatury Polskiego Oświecenia w Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie¹¹. Pierwszym efektem tej współpracy stała się książka *Idee Oświecenia w kazaniach polskich*¹². Jej opublikowanie oznaczało zupełnie nowe spojrzenie na problem relacji Kościoła i często dalekich od niego środowisk zwolenników i propagatorów Oświecenia. Można sądzić, że wskazanie na istnienie rzeczywistego wpływu idei Oświecenia na treść kazań stanowić mogła zapowiedź późniejszego upowszechnienia się poglądu o istnieniu również w Polsce chrześcijańskiego Oświecenia¹³. Istotne

9. *Miracula Ambrożego Nieszporkowica przykładem kształtowania masowego odbiorcy kultury w okresie staropolskim*, „Rocznik Muzeum w Częstochowie. Historia” 1985, z. 1, s. 50-69; *Geneza i przemiany kulturotwórczych funkcji Częstochowy*, „Kultura i Społeczeństwo” 1984, nr 3/4, s. 239-257; *Udział kultu jasnogórskiego w kształtowaniu sfery prywatnej kultury narodowej w XIX wieku*, „Ziemia Częstochowska” 1991, t. XVIII, s. 68-78; *Jasna Góra w kulturze narodowej w końcowym okresie rozbiorów Polski (1880 – 1918)*, „Studia Claromontana” 1998, t. 18, s. 143-158; *Mity narodowe, jako element kształtowania poczucia narodowego na przykładzie dzieł Stanisława Orzechowskiego (1513 – 1566)*, [w:] *Język. Religia. Tożsamość*. T. 1 pod redakcją naukową Grzegorza Cyrana i Elżbiety Skorupskiej-Raczyńskiej, Głogów 2007, s. 25-36.

10. Na to zapotrzebowanie władz politycznych i WSP w Częstochowie odpowiadały chociażby artykuły *Społeczno-polityczne uwarunkowania skuteczności ról społecznych nauczycieli*, [w:] *Prace Komisji Naukowych PAN Oddziału Katowice*, 1982, z. 7, s. 11-12; *O Wolności nauczyciela jako warunku skuteczności roli zawodowej*, „Ruch Pedagogiczny” 1984, s. 149-152.

11. Możliwość uczestniczenia w pracach tej Pracowni jest zrozumiała, skoro Andrzej Zakrzewski pełnił wówczas funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej.

12. *Idee Oświecenia w kazaniach polskich. Studium literacko-socjologiczne*, Częstochowa 1986.

13. S. Janeczek, *Oświecenie chrześcijańskie, z dziejów polskiej kultury filozoficznej*, Lublin 1994; J. Dygdała, *U początków katolickiego oświecenia w Polsce? Z działalności kościelnej biskupów Andrzeja Stanisława Zahuskiego i Adama Stanisława Grabowskiego*, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem*.

4. Współpracuje stale z prof. J.C. Bonnefont z Uniwersytetu w Nancy II i L'Academie de Stanislas oraz prof. L. Versini - Sorbonne IV, dr S. Gaber z Nancy II, prof. H. Jechova-Voisine – Sorbonne IV, prof. G. Michaux z Uniwersytetu w Metz.

5. Efektem tej współpracy jest publikacja *Wprowadzenie do nauki o kulturze*. Cz. II *Wybór tekstów źródłowych*, Częstochowa 1983 (współautor R. Dyoniziak).

6. *Józef Kuśniewicz, malarz-samouk z Radomszczańskiego*, „Łódzkie Studia Etnograficzne” 1974, t. XVI, s. 113-119; *Literatura dewocyjna jako źródło kulturoznawcze*, „Euhemer – Przegląd Religioznawczy” 1980, nr 1, s. 41-52.

7. Maszynopis w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego.

8. *Kształtowanie opinii publicznej w XVIII wieku na przykładzie działalności kaznodziejskiej Michała F. Karpowicza (1744 – 1803)*, „Przegląd Humanistyczny” 1978, nr 12, s. 53-66.

jest tu również to, że ten nowatorski pogląd udało się wypracować w czasie naukowych dyskusji Andrzeja Zakrzewskiego z naukowcami zdecydowanie niechętnymi religii. Wyrazem pewnego kompromisu i dostosowania się do ich sugestii stało się przyjęcie dla rozprawy habilitacyjnej tytułu *Częstochowa w kulturze religijnej polskiego baroku*¹⁴, gdy dla każdego oczywistym było, że rzeczywistym przedmiotem badań była Jasna Góra. Książka ta stanowiła połączenie dotychczasowych wyników i doświadczeń z badań nad antropologią kulturową z historią idei Oświecenia, ku którym powracał i w późniejszych latach¹⁵.

Zakończenie przewodu habilitacyjnego pozwoliło na poszerzenie badań historycznych na całą epokę staropolską, jak też na wyraźniejsze podkreślenie zainteresowania problemami wyznaniowymi i samą Jasną Górą, czemu sprzyjały też zmiany polityczne po 1989 roku. Wyraziło się to zdecydowanym poszerzeniem zakresu wcześniejszych badań i opublikowaniem w 1995 roku książki *W kręgu kultu maryjnego. Jasna Góra w kulturze staropolskiej*¹⁶, w tytule której mogła wreszcie ujawnić się sama Jasna Góra¹⁷. Znajomość jasnogórskich źródeł pozwoliła też na podejmowanie tematów odległych od dotychczasowych zainteresowań badawczych. Wyraziło się to chociażby wykorzystaniem jasnogórskiego *Liber miraculorum* dla podjęcia badań nad stanem zdrowia pielgrzymów i pomijanego wcześniej problemu historii służby medycznej w Częstochowie¹⁸. W późniejszym okresie do problematyki dziejów służby

zdrowia wracał zresztą niejednokrotnie¹⁹. Wiązało się z tym podjęcie badań nad peregrynacjami okresu staropolskiego, dla których punktem wyjścia stała się analiza ruchu pielgrzymkowego²⁰, co po części wpisuje się w tak modny obecnie nurt studiów nad dziejami podróży i turystyki w okresie staropolskim, które w tamtych latach dopiero się rodziły²¹.

W podjętych wówczas przez Uczzonego badaniach nad historią XVIII wieku specjalne miejsce zajęły kwestie koncepcji reformatorskich idei Oświecenia. Oczywiście punktem wyjścia były losy reform okresu stanisławowskiego, zwłaszcza szans utrzymania dorobku Sejmu Czteroletniego, co po części wiązało się z okrągłą rocznicą uchwalenia konstytucji 3 Maja, wobec której nie można było przejść obojętnie²². W szerszym zakresie spojrzenie na problemy politycznych dziejów Rzeczypospolitej wiązało się z przekonaniem o wyjątkowym znaczeniu konfliktów religijnych, które prowadziły do ograniczenia spójności wewnętrznej i osłabienia państwa na arenie międzynarodowej²³. W tych badaniach nad histo-

Nowe spojrzenie na czasy saskie, pod. red. K. Stasiewicz i S. Achremczyka, Olsztyn 1996.

14. *Częstochowa w kulturze religijnej polskiego baroku*, Częstochowa 1988.

15. Jan Paweł II wobec tradycji Oświecenia, [w:] *Ministrare. Prace poświęcone śp. Prof. zw. dr hab. Zachariaszowi Łyko*, Warszawa, t. II, s. 1193-1199.

16. *W kręgu kultu maryjnego. Jasna Góra w kulturze staropolskiej*, Częstochowa 1995.

17. Pozostała ona i później w kręgu badawczych zainteresowań Andrzeja Zakrzewskiego, co wyraziło się opublikowaniem: *Obsidio Clari Montis, jako saga szlachecka o historii*, [w:] S. Koberzycki, *Obsidio Clari Montis. Oblężenie Jasnej Góry*, Kraków 2007, s. 7-28; *Środowisko pisarskie „kręgu jasnogórskiego” w XVI – XVII wieku*, [w:] *Literatura i kultura w Częstochowie. Częstochowa w literaturze i kulturze pod redakcją Elżbiety Hurnikowej, Elżbiety Wróbel, Anny Wypych-Gawrońskiej*, Częstochowa 2009, s. 39-50; [rec.] *Częstochowa. Dzieje miasta i klasztoru jasnogórskiego. Tom 1. Okres staropolski pod redakcją Feliksa Kiryka*, Częstochowa 2002, s. 607 + mapy, plany, ilustracje, „Biuletyn Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie, nr 7-8/2004, s. 169-170.

18. M. Wyględowski, A. Zakrzewski, *Ochrona zdrowia w Częstochowie w XIX – XX wieku. Szkice z historii medycyny*, Częstochowa 1995.

19. *Choroby i uzdrowienia w świetle jasnogórskiej księgi cudów*, [w:] *Život na slechtickem sidle w XVI – XVIII stoletni*, Usti n. Labem 1992, s. 141-160; *Kultura zdrowotna społeczeństwa polskiego w świetle Kronik Bolesława Prusa (wybrane zagadnienia)*, [w:] *Jubileuszowe „żniwo u Prusa”*. Mate-

riaty międzynarodowej sesji prusowskiej w r. 1997, pod red. Z. Przybyły, Częstochowa 1998, s. 353-370; *Spolecznosc pracowników ochrony zdrowia w Częstochowie na przełomie XIX/XX wieku*, [w:] *Spolecznosc Częstochowy w latach 1918 – 1939*, red. R. Szwed, W. Palus, Częstochowa 1998, s. 393-407.

20. *Pielgrzymka i folklor pątniczy w świetle siedemnastowiecznych „przewodników” do Jasnej Góry Częstochowskiej*, [w:] *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy*, pod red. H. Manikowskiej i H. Zaremskiej, Warszawa 1995, s. 210-220; *Region jurajski w krajoznawstwie polskim w XIX i pierwszej połowie XX wieku*, „Biuletyn Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Turystyki”, nr 2-4, Częstochowa 2002, s. 5-12; *Instrukcja dla staropolskich turystów, czyli „Nowy Peregrynant” ks. J.B. Chmielowskiego (1700 – 1763)*, „Biuletyn Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Turystyki”, nr 7-8, Częstochowa 2004, s. 78-89; *Świat widziany przez Joachima B. Chmielowskiego (1700 – 1773) – czyli „Nowe Ateny”*, [w:] *Silva Rerum Antiquarum. Księga pamiątkowa dedykowana prof. zw. dr. hab. Bartłomiejowi Szyndlerowi*, pod red. Roberta W. Szweda, Częstochowa 2009, s. 61-81.

21. H. Dziechcińska, *O staropolskich dziennikach podróży*, Warszawa 1991; A. Mączak, *Życie codzienne w podróżach po Europie w XVI i XVII wieku*, Warszawa 1978; idem, *Peregrynacje, wojaże turystyka*, Warszawa 1984; idem, *Odkrywanie Europy*, Gdańsk 1998; B. Rok, *Zagraniczne podróże Polaków w pierwszej połowie XVIII w.*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, 1992, nr 1-2, s. 171-178; idem, *Podróże Polaków po Niemczech w drugiej połowie XVIII wieku*, [w:] *Z dziejów Galicji, Śląska, Polski i Niemiec. Prace ofiarowane Profesorowi Adamowi Galosowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, pod red. M. Czaplińskiego, R. Gellesa i K. Matwijowskiego, Wrocław 1994, s. 55-65; D. Żołądź-Strzelczyk, *Peregrinatio academica. Studia młodzieży polskiej z Korony i Litwy na akademiach i uniwersytetach niemieckich w XVI i pierwszej połowie XVII wieku*, Poznań 1996.

22. Punktem wyjścia dla formułowania swoich opinii stały się pierwotne badania nad kaznodziejstwem polskim, czego wyrazem są artykuły: *Reforma Rzeczypospolitej w kaznodziejstwie oświeceniowym*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Literackie” 1991, t. XXXI, s. 145-154; *Stanowisko duchowieństwa wobec aktu Konstytucji 3 Maja*, „Prace Naukowe WSP. Zeszyty Historyczne” 1993, I, pod red. M. Cetwińskiego, s. 279-293.

23. *Średniowieczne próby unii kościoła Wschodniego i Zachodniego*, [w:] *400-lecie Unii Brzeskiej. Tło polityczne, skutki społeczne i kulturalne. Materiały z konferencji naukowej*, pod red. A.J. Zakrzewskiego, Częstochowa 1995, s. 3-12; *Jasna Góra wobec ruchów protestanckich na pograniczu śląsko-wielkopolskim w XVI-XVIII w.*, [w:] *Spolecznosc protestancka w Ziemi Lipskiej XVIII-XIX w. Czasy. Ludzie. Wydarzenia. Praca zbiorowa pod red-*

rią polityczną najistotniejsze jednak znaczenie miały prace poświęcone Stanisławowi Leszczyńskiemu, jako najbardziej znanemu we Francji naszemu rodakowi oraz wybitnemu politykowi, filozofowi i mecenasowi kultury. I znowu podstawą do podjęcia tej tematyki stały się wcześniejsze prace o kaznodziejstwie polskim, które były punktem wyjścia do rozważań nad wpływem francuskich kaznodziejów na poglądy społeczeństwa i rozwój języka literackiego we Francji. Stało się to możliwe dzięki podjęciu współpracy z profesorami Uniwersytetu Nancy II (René Taveneaux i Stéphane Gaberem) oraz w Metz (Gérardem Michaux). Kontakty z nimi zaowocowały wkrótce poszerzeniem dotychczasowego kręgu zainteresowań na dwór Stanisława Leszczyńskiego, któremu swoją rozprawę doktorską poświęcił Stéphane Gaber, wkrótce przetłumaczoną na język polski i wydaną w Polsce przez Andrzeja Zakrzewskiego²⁴. Ostatecznym efektem tych francuskich kontaktów i podjętych badań stał się cały ciąg prac, poświęconych Stanisławowi Leszczyńskiemu i jego koncepcjom politycznym, co oczywiście poprzedziło poznanie francuskiego dorobku z tego zakresu²⁵. Zasadnicze znaczenie miało określenie poglądów Leszczyńskiego na politykę międzynarodową, wśród których najistotniejsza miała być jego „idea wiecznego pokoju”, mającego przerwać czas wyniszczających wojen, jak też zabezpieczyć istnienie Rzeczypospolitej²⁶. Wynikiem takiej koncepcji odczytania dzieł Stanisława Leszczyńskiego wpisał się Andrzej Zakrzewski w krąg badań nad pokojem, szczególnie modnych u progu obecnego wieku, wnosząc do nich istotny wkład, wskazując na rolę polskich koncepcji, o których tak chętnie zapomina się na Zachodzie przy opisywaniu rozwoju myśli politycznej. Rozważaniami tymi wpisał się również w dyskusję nad możliwością tworzenia alternatywnych wizji przeszłości,

wskazując na pojawiające się możliwości, z których rezygnacja oznaczała kontynuację osiemnastowiecznych wojen i rozbiory Rzeczypospolitej²⁷. W swoich analizach twórczości Stanisława Leszczyńskiego

Prof. A. Zakrzewski podczas uroczystości w Filharmonii

nie pominął również jego koncepcji filozoficznych, wskazując między innymi na postawę religijną króla²⁸.

Mówiąc o dorobku Andrzeja Zakrzewskiego, o jego osiągnięciach z zakresu antropologii kulturowej i historii okresu staropolskiego, nie sposób nie zauważyć charakterystycznego spoglądania na przeszłość poprzez pryzmat lokalnych doświadczeń, co świadczy o wyjątkowym przywiązaniu do swojego regionu. Wyrazem tego jest stałe przewijanie się w tytułach jego prac się słowa *Częstochowa* lub *częstochowski*. Znalazło się ono nawet w tytule rozprawy habilitacyjnej. To spojrzenie na historię z częstochowskiej perspektywy pozwalało zawsze na oparcie szerszych wywodów i wniosków na solidnej bazie źródłowej, lokalnej tradycji i osobistym doświadczeniu. Umożliwiała to również na wyjście ponad ścisłe ramy chronologiczne badań z zakresu historii nowożytnej, na swobodne wkraczanie w dzieje najnowsze, czy przynajmniej w okres rozbiorów, przedstawiając dzieje szeregu miejscowości i gmin z rodzinnych stron²⁹. Zaowocowało to również zain-

dakcją. Z. Jakubowski, *Częstochowa 1996*, s. 107-132; *Święty Andrzej Bobola i jego dzieło na tle wschodniej polityki Rzeczypospolitej połowy XVII wieku, jako argument historii w teraźniejszości*, [w:] *Poleski Męczennik czy patron trudnego pojednania*, pod redakcją Andrzeja J. Zakrzewskiego, Brześć – Białystok 2008, s. 35-46.

24. S. Gaber, *Polacy na dworze Stanisława Leszczyńskiego w Lunéville w latach 1736 – 1766*, tłumaczyli A.J. Zakrzewski i A. Skwara, Częstochowa 1998.

25. *Stanisław Leszczyński i jego dzieła w piśmiennictwie francuskim XIX i XX w.*, „Biuletyn Instytutu Filozoficzno-Historycznego WSP” 2000, nr 24/7, s. 32-49 (współautor M. Skwarczyńska).

26. *Stanisława Leszczyńskiego projekt nowej polityki europejskiej wobec Rosji*, „Kultura Polityczna w Polsce”, 2000, (t. III), *Wizje Przyszłości*, s. 157-170; *Stanisława Leszczyńskiego „idea wiecznego pokoju”*, Kraków 2003 (plus 2 aneksy).

27. *Co by było, gdyby... Historie alternatywne*. Z Henrykiem Samsonowiczem, Januszem Tazbirem, Jerzym Skowronkiem, Andrzejem Ajnenkiem rozmawiają Janusz Osica i Andrzej Sowa, Warszawa 1998, s. 10.

28. *Stanisław Leszczyński w świecie niedowiarków*, [w:] *Przyzywanie głębi do kręgu słów, myśli, idei i działań. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Józefowi Żurawowi*, pod red. S. Podobińskiego i B. Snocha, Częstochowa 2001, s. 391-420 (współautor M. Skwarczyńska); *Stanisław Leszczyński jako filozof wychowania*, [w:] *Klio viae et invia. Opuscula Marco Cetwiński dedicata*, Warszawa 2010, s. 351- 362.

29. *Funkcjonowanie Robotniczego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji...* cd. s. 8

teresowaniem archiwum Ostrowskich z Maluszyna, co pozwoliło na badanie zarówno dziejów tej rodziny, jak też szeroko rozumianej kultury ziemiańskiej w XIX wieku³⁰.

Prezydent Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk gratuluje dr. Wiesławowi Pięcie

To tak częste odwoływanie się do historii rodziny, do regionu wynika nie tylko z lokalnego patriotyzmu. Niewątpliwie jest ono również wynikiem głębokiego przekonania Andrzeja Zakrzewskiego o zasadności i wartości badań regionalnych³¹. Do

... w Koniecpolu, „Wieś Współczesna” 1979, nr 1, s. 115-120; *Spoleczeństwo Częstochowy wobec powstań śląskich (1919 – 1920) w świetle „Gońca Częstochowskiego”*, „Głos Olesna” 1979, R. XI, s. 7-16 (współautor Z. Grządziński); *Zarys dziejów gminy Dąbrowa Zielona do końca XIX w.*, [w:] *Dzieje społeczeństwa i kultury w gminie Dąbrowa Zielona. Materiały z sesji popularno-naukowej zorganizowanej przez Urząd Gminy i Zakład Historii Nowożytniej WSP z okazji 750-lecia Dąbrowy Zielonej*, pod red. A.J. Zakrzewskiego, Częstochowa 1998, s. 6-16. Owocem tego kierunku badań stały się zresztą nie tylko artykuły, ale również książki: *Osiem wieków Żytyna. Zarys społeczności lokalnej*, Żytno 1998; *Szkice z dziejów gminy Gidle. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej przez Urząd Gminy w Gidlach w dniu 30 grudnia 1999*, pod red. A.J. Zakrzewskiego, Gidle 1999; *Region jurajski w piśmiennictwie polskim od XV wieku do początków XX wieku*, Częstochowa 2004 (współautor W. Gworys); *Dzieje gminy [Ostrówek] w okresie staropolskim i pod zaborami*, [w:] *Monografia gminy Ostrówek*. Opracowanie zbiorowe pod redakcją Tadeusza Olejnika, Wieluń 2006, s. 139-156; *Krzepice w czasach nowożytnych (XVI – XVIII w.)*. Rozkwit i zahamowanie rozwoju miasta, [w:] *Krzepice a historia Rzeczypospolitej. Materiały z konferencji naukowej*, pod red. A.J. Zakrzewskiego, Krzepice 2008, s. 65-86; *Villa Maluschyn 1412-2012. 600 lat Parafii św. Mikołaja w Maluszynie. Księga Jubileuszowa*, Konin 2016, (współautor Łukasz Kopera).

30. *Gorące lata 1861 – 1863 w oczach ziemiańskiego dworu. Fragment pamiętników Heleny z Morstinów Ostrowskiej*, „Biuletyn Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie” nr 5 – 6/2003, s. 37-64; *Z dziejów dziewiętnastowiecznej rodziny ziemiańskiej. Ostrowscy h. Korab z Maluszyna*, [w:] *Dzieje Maluszyna i jego dziedziców z opowiadania i pamięci zebrane przez Helenę (z Morstinów) Ostrowską*, Z rękopisu wydał, wstępem i przypisami opatrzył A.J. Zakrzewski, Warszawa 2009, s. 7-46; *Rodzina dziewiętnastowieczna w pamiętniku Heleny z Morstinów Ostrowskiej*, [w:] *Ku antropologii rodziny*, redakcja i wstęp Lucyny Rożek, Częstochowa 2009, s. 171-184; *Wyścigi plawieńskie*, „Zeszyty Radomszczańskie”, t. II, pod redakcją T.A. Nowaka, s. 147-174.

propagowania ich wyników wykorzystał zresztą ostatnio również nowoczesne środki elektronicznego przekazu, zakładając stronę internetową www.maluszyn.eu. Dzięki niej możliwy stał się nie tylko

tylko naukowy powrót do małej ojczyzny, jaką jest Maluszyn, ale również rozwój zainteresowań historią regionalną wśród młodych badaczy, owocujący publikowaniem tekstów opartych na rzetelnych badaniach, ale odbiegających od sztywnej narracji, by sprostać oczekiwaniom szerokiego kręgu odbiorców. Oznacza to również podjęcie próby wprowadzenia do naukowego obiegu nieznanymi wcześniej źródeł, których rzetelne wydanie może wiązać się z atrakcyjną, czy wręcz humorystyczną formą, jak w opublikowanym (z obszernym wprowadzeniem) w 2010 roku wierszu *Książdz zjadł mięso – Organista kości*, którego treści nie wypada tu może przywoływać, odsyłając do

internetowej strony Maluszyna³². To nowe podejście do charakteru tworzonej narracji historycznej wiązać się może z dążeniem do odejścia od pokutującego przekonania, że historia nie może być „Ani dobra, ani mądra, ani piękna...”³³. Nie oznacza to jednak jej gloryfikacji czy tworzenia mitów i legend na temat przeszłości³⁴, chociaż jest niewątpliwym wyrazem tęsknoty i przywiązania do niej.

Śledząc dorobek naukowy Andrzeja Zakrzewskiego, dostrzec można koło, jakie zatoczyły jego badania. Wyszedł bowiem od Częstochowy, by poprzez Francję powrócić do Maluszyna – miejsca swoich urodzin 8 lutego 1942 r. – by ocalić dla przyszłości pamięć o jego przeszłości, ale i o teraźniejszych swoich związkach z tą miejscowością³⁵. Taka droga naukowych zainteresowań odpowiada też wielokrotnie prezentowanemu ideałom życia człowieka epoki staropolskiej, który w kręgu rodzin-

31. *Pojęcie prowincji i prowincjonalizmu w dziejach kultury*, [w:] *Prowincja-prowincjonalizm*, pod red. Z. Jakubowskiego, Częstochowa 1994, s. 5-16.

32. Obok tekstów innych autorów znalazły się tam artykuły Andrzeja Zakrzewskiego: *Most w Maluszynie*, 2010; *Książdz zjadł mięso-Organista kości*, 2010; *Spis dusz w parafii Maluszyn w 1811 r.*, 2014; *Legenda o świętym Izidorze Oraczu*, 2014; *O zapomnianym kulcie obrazu Matki Bożej Pocieszenia w Maluszynie*, 2014.

33. R. Stobiecki, *Ani dobra, ani mądra, ani piękna... ale skomplikowana*. *Studia i szkice*, Warszawa 2007.

34. S. Czarnowski, *Powstanie i społeczne funkcje historii*, [w:] idem, *Dzieła*, t. V, Warszawa 1956, s. 102.

35. To podejście zgodne jest z rozumieniem dbałości o przeszłość, jako pod-

Promocja doktorska

nym przygotowywał się do kariery, poszukując jej w centrum życia politycznego i kulturalnego ojczyzny, poznając też inne kraje. W końcu jednak dojrzał do uznania tradycyjnych wartości i powracał do kraju swojej młodości, czego zresztą można było spodziewać się po wybitnych historyku, znawcy kultury i literatury staropolskiej, jakim jest Andrzej Jan Zakrzewski³⁶.

Opr. prof. Andrzej Stroynowski

Odbyła się również uroczysta promocja doktorów. Na mocy uchwał Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego i Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego stopnie naukowe doktora w minionym roku akademickim otrzymali:

1. Ewa Anna Drzazga, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „Studium stanu nadprzewodzącego w jedno- i wielopasmowych układach fizycznych o parowaniu elektronowo-fononowym”, przygotowaną pod kierunkiem dra hab. Radosława Szczęśniaka, prof. AJD;

2. Katarzyna Ewa Parkitna, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „NSDAP w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1940-1944”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Dubickiego;

3. Przemysław Łukasz Jagiela, który przedstawił rozprawę doktorską pt.: „Podchorążowie Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej 1939-1945”, przygotowaną pod kierunkiem dra hab. Roberta Majznera, prof. AJD;

4. Damian Karol Kała, który przedstawił roz-

prawę doktorską pt.: „Rycerstwo ziemi krakowskiej z okresu rozbitcia dzielnicowego Polski (do końca XIII wieku). Studium prosopograficzne”, przygotowaną pod kierunkiem dra hab. Marcelego Antoniewicza, prof. AJD;

5. Michał Andrzej Zgajewski, który przedstawił rozprawę doktorską pt.: „Poszukiwanie Innego na przykładzie znachorstwa latynoamerykańskiego w relacjach Polaków”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Srogosza;

6. Agnieszka Anna Reszka, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „Recepcja prozy Herty Müller w Polsce”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Papióra;

7. Katarzyna Marta Wolna-Stypka, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „Biodegradowalne poliestry jako materiały opakowaniowe dla przemysłu kosmetycznego”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. inż. Marka Kowalczyka;

8. Izabela Joanna Szumlak-Majzner, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „Oblicze polityczne społeczeństwa okręgu częstochowsko-radomszczańskie w świetle wyborów parlamentarnych w latach 1919-1938”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Dubickiego;

9. Aleksandra Modlińska, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „Obyczajowość szlachty polskiej w powieściach „saskich” Józefa Ignacego Kraszewskiego”, przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Agnieszki Czajkowskiej, prof. AJD;

10. Anna Magdalena Duda, która przedstawiła rozprawę doktorską pt.: „Nadprzewodnictwo o wysokich wartościach temperatury krytycznej w ramach formalizmu Eliashberga”, przygotowaną pod kierunkiem dra hab. Radosława Szczęśniaka, prof. AJD;

W dalszej części obchodów Święta Uczelni odbyło się wręczenie odznaczeń i medali. Otrzymali je:

- **Jan Szyma**, Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”,

- **dr Wiesław Pięta**, Medal „Merentibus”,

Wieczorem, w Filharmonii Częstochowskiej odbyło się otwarcie wystawy prac pracowników i studentów AJD oraz uroczysty koncert z udziałem pracowników i studentów Instytutu Muzyki.

Uroczystości w Filharmonii Częstochowskiej im. Bronisława Hubermana zadedykowane zostały doktorowi honoris causa Akademii im. Jana Długosza prof. dr. hab. Andrzejowi Janowi Zakrzewskiemu.

porządkowane teraźniejszości, J. Le Goff, *Historia i pamięć*, tłum. Anna Gronowska, Joanna Stryczyk, wstęp Paweł Rodak, Warszawa 2007, s. 157.

36. *Idea pracy jako wartość w literaturze polskiego Oświecenia*, [w:] *Rozpoznawanie wartości w literaturze*. Praca zbiorowa pod red. A. Marzec, Kraków 1988, s. 36-56. Nasuwa się tu porównanie z dorobkiem pisarskim Henryka Rzewuskiego, który w XIX wieku stworzył wizję lepszych czasów Rzeczypospolitej w swoich powieściach, wznawianych w XX wieku: *Pamiętniki Bartłomieja Michałowskiego*, Warszawa 1934; *Pamiętniki Soplidy*, oprac. Z. Lewinówna, Warszawa 1978.

MUZYCZNIE I FILOZOFICZNIE - MISTRZ FORTEPIANU RAFAŁ BLECHACZ Z WIZYTĄ W AKADEMII

Rafał Blechacz

fot. Piotr Koćwin

Rafał Blechacz gościł w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Zwycięzca XV Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina, wygłosił 26 kwietnia wykład zatytułowany „Filozoficzne aspekty interpretacji dzieła muzycznego.

Wykład muzycznie ilustrowany”. Po południowy wykład otworzyła JM Rektor Akademii im. Jana Długosza dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD, witając muzyka oraz zaproszonych gości.

– *Wizyta pana Rafała Blechacza w Uczelni była możliwa dzięki współpracy muzyka z naszym pracownikiem profesorem Ryszardem Wiśniewskim – tłumaczyła pani Rektor.*

– *Artysta interesuje się nie tylko muzyką, ale także filozofią. Przygotowuje pracę doktorską. Niezmiernie cieszę się, że udało się nam zorganizować wykład, a do tego tak niezwykle ilustrowany muzyką w najlepszym wykonaniu.*

W ocenie uczestników był to jednak inny niż zwykle wykład. Rafał Blechacz zaprezentował zgromadzonym w audytorium (na spotkanie przybyło około 300 osób – studentów, pracowników Uczelni oraz zaproszonych gości) swoje umiejętności gry na fortepianie. Publiczność oklaskiwała wykonane przez muzyka utwory sławnych mistrzów, w tym m.in. naszego rodaka Fryderyka Chopina.

Rzadko zdarza się, by tej klasy muzyk a zarazem filozof gościł w którejkolwiek Uczelni.

Sylwetkę mistrza oraz jego dotychczasowe dokonania przedstawił dr hab. Adam Olech (dyrektor Instytutu Filozofii AJD). Ukoronowaniem wykładu była dyskusja dotycząca zainteresowań filozoficznych Rafała Blechacza, jego interpretacji dzieł sławnych kompozytorów oraz związków filozofii z muzyką. Jej moderatorami byli dr hab. Maciej Zagórski, prof. AJD (dyrektor Instytutu Muzyki AJD) oraz dr hab. Ryszard Wiśniewski prof. UMK (pracownik

Instytutu Filozofii AJD). Rzadką okazję do zadania pytań mistrzowi wykorzystali zgromadzeni w audytorium słuchacze. Dopytywali o interpretacje dzieł muzycznych, Konkurs Chopinowski, inne formy twórczości mistrza, w tym te związane z poezją i literaturą.

Rafał Blechacz, goszcząc w Akademii im. Jana Długosza, odwiedził również Radio Fiat.

Rafał Blechacz

fot. Piotr Koćwin

Wywiad, którego udzielił, można znaleźć pod linkiem: <http://czestochowskie24.pl/rozmowa-dnia/muzyka-modlitwa/>

Rafał Blechacz

Rafał Blechacz urodził się w 1985 roku w Nakle nad Notecią – w starym średniowiecznym mieście związanym z imionami takich piastowskich królów jak

Bolesław Krzywousty i Władysław Łokietek. Ten drugi nadał grodowi prawa miejskie w 1299 roku.

Grę na fortepianie rozpoczął Rafał Blechacz w wieku pięciu lat. Uczył się w Państwowej Szkole Muzycznej im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy pod kierunkiem prof. Jacka Polańskiego, który – co trzeba wiedzieć – stawiał młodemu Rafałowi na pulpicie Wariacje Goldbergowskie. Z tamtego czasu bierze zapewne swój początek płyta Rafała Blechacza z nagraniami utworów Bacha, wydana całkiem niedawno przez Deutsche Grammophon, w którym to nagraniu wyraźnie brzmią organowe fascynacje pianisty. Wszystko wskazywało, że Rafał Blechacz będzie organistą. Swoją przyszłość widział przy organach. Nawet gdy wykonywał pierwsze utwory na pianinie, wyobrażał sobie, że gra na organach właśnie.

W 2007 roku ukończył studia pianistyczne wbydgoskiej Akademii Muzycznej w klasie prof. Katarzyny Popowej-Zydroń, wielkiej pianistki i pedagoga, której uczniami byli m.in. Mischa Kozłowski, Piotr Różański, Michio Nishihara Toro, Paweł Waka-recy, Michał Szymanowski. No i „perła w koronie” – największy uczeń – Rafał Blechacz, o którym wielki John O’Connor mówił: „To jeden z największych pianistów, jakich zdarzyło mi się w życiu słyszeć”.

Rafał już jako 9-latek fascynował swoją grą na fortepianie pedagogów szkoły podstawowej. Od połowy lat 90. – jako 10-latek dawał pierwsze indywidualne koncerty i recitale, m.in. w Studiu Koncertowym Polskiego Radia z orkiestrą symfoniczną, a dwa lata później, jako 12-latek w Filharmonii Narodowej.

Jeszcze jako uczeń zdobył wiele nagród i wyróżnień:

1995 – I wyróżnienie w Konkursie Pianistycznym w Warszawie

1996 – I nagroda i Grand Prix – Rydwan Apollina w Konkursie Pianistycznym im. J.S. Bacha w Gorzowie Wielkopolskim.

Taki był początek nagród, po których co roku następowały kolejne, zarówno w Polsce, jak i za granicą, aż do tej wielkiej z 21 października 2005, kiedy został zwycięzcą XV Konkursu Chopinowskiego. Zdobył Grand Prix, Złoty Medal i wszystkie z możliwych nagród regulaminowych: za najlepsze wykonanie mazurków, poloneza, koncert, sonatę (tę ostatnią ufundowaną przez Krystiana Zimmermana), a także nagrodę publiczności – w ten oto niespotykany dotąd sposób został 20-letni Rafał Blechacz uznany za najwybitniejszego wykonawcę utworów Chopina swojej generacji.

Na tę nagrodę czekaliśmy 30 lat, od 1975 roku, bo wtedy – jak pamiętają starsi z nas – zwycięzcą Konkursu Chopinowskiego został Krystian Zimerman. A przecież wtedy, w 1975 roku nie było tak, jak w roku 2005, w roku tryumfu Rafała Blechacza, bo w 2005 roku nie przyznano II nagrody, lecz dopiero III, aby ukazać, jak wielki dystans dzieli zwycięzcę od pozostałych nagrodzonych pianistów.

Już jako zdobywca Grand Prix Konkursu Chopinowskiego Rafał Blechacz zaczął koncertować w najbardziej prestiżowych salach: m.in. w Concertgebouw w Amsterdamie, Musikverein we Wiedniu, Filharmonii Berlińskiej, Alte Oper we Frankfurcie, Herkulesaal w Monachium, Sali Pleyel’a w Paryżu, Royal Festival Hall oraz Wigmore Hall w Londynie, Tonhalle w Zurichu, La Scala w Mediolanie.

Jest zapraszany na największe festiwale muzyczne świata. Koncertuje z wielkimi orkiestrami symfonicznymi, współpracuje z wielkimi dyrygentami, takimi jak: Charles Dutoit, Valery Gergiev, Daniel Harding, Pavo Järvi, Fabio Luisi, Kent Nagono, Andris Nelsons, Victor Pablo Perez, Trevor Pinnock, Jerzy Semkow, Antoni Wit, Dawid Zinman.

W 2006 roku Rafał Blechacz podpisał wyjątkowy kontrakt z niemiecką wytwórnią fonograficzną Deutsche Grammophon. Jest drugim w historii, po Krystianie Zimmermanie, polskim artystą związanym z tą prestiżową wytwórnią. Wydaje w niej nagrania Debussy’ego i Szymanowskiego, wspomnianego już wcześniej Bacha, a także Haydna, Mozarta, Beethovena i Chopina.

Pierwsza płyta Rafała Blechacza z preludiami Fryderyka Chopina ukazała się w 2007 roku. W Polsce uzyskała status platynowej już w drugim tygodniu sprzedaży. Została wyróżniona wieloma nagrodami

m.in. niemiecką „Echo Klassik” i francuską „Diapason D’or”. Kolejna, wydana rok później, tym razem z sonatami Haydna, Mozarta i Beethovena, została przyjęta równie znakomicie. Po sukcesie dwóch pierwszych płyt artysta uczcił Rok Chopinowski 2010 nagraniem obu koncertów fortepianowych Chopina z towarzyszeniem legendarnej Concertgebouw Orchestra, pod batutą Jerzego Semkowa. I tym razem już płyta została uhonorowana prestiżową nagrodą krytyków z Niemiec, Austrii i Szwajcarii „Preis der Deutschen Schallplattenkritik”. W Polsce uzyskała status podwójnej płyty platynowej.

A potem kolejne nagrania - utwory Debussy’ego i Szymanowskiego. I znowu uznanie międzynarodowej krytyki muzycznej: Nagroda „Echo Klassik”, wyróżnienie jako Album Miesiąca przez brytyjski magazyn „Gramophone”, polska nagroda fonograficzna „Fryderyk”, jako najlepszy album z muzyką klasyczną w 2013 roku.

Jesienią 2013 roku Rafał Blechacz powraca do repertuaru chopinowskiego – nagrywa siedem wielkich polonezów. Album ten już w dniu sprzedaży

okazuje się złotą płytą. Otrzymuje wyróżnienie „Preis der Deutschen Schallplattenkritik”, jako najlepszy album w kategorii „Muzyka fortepianowa” 2013 roku.

Są również inne wielkie nagrody: za dotychczasową działalność artystyczną w lipcu 2010 roku nagroda Premio Internazionale Accademia Musicale Chigiana (Siena), przyznana przez międzynarodowe jury krytyków muzycznych. W styczniu 2014 roku w Nowym Jorku został Rafał Blechacz ogłoszony zdobywcą Nagrody Gilmore 2014, niezwykle wysoko cenionej w świecie pianistycznym, to pianistyczny Nobel, przyznawany co cztery lata najbardziej wyróżniającemu się artyście. Nagroda ta ma również znaczący walor finansowy na wsparcie dalszej kariery artystycznej. 24 lutego 2015 roku w Warszawie podczas koncertu w Filharmonii Narodowej Rafał Blechacz został odznaczony, przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

TOWARZYSTWO HISTORYCZNE IM. SZEMBEKÓW

Towarzystwo Historyczne im. Szembeków istnieje w Polsce od 1989 roku, a jego głównym prezesem jest Władysław Ryszard Szelaąg, siedzibę ma w Warszawie. 19 kwietnia 2017 roku powstał częstochowski oddział Towarzystwa przy Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza. Podczas pierwszego, założycielskiego zebrania wybrano władze oddziału. W spotkaniu uczestniczył Władysław Ryszard Szelaąg, inicjator wielu wydarzeń kulturalnych, a przede wszystkim Festiwalu Fredrowskiego „Mocium Panie”. Prezesem częstochowskiego oddziału została mgr Ewelina Dziewońska-Chudy, sekretarzem dr Edyta Sadowska, a skarbnikiem mgr Elżbieta Hak.

Zarząd oraz członkowie częstochowskiego Towarzystwa Historycznego im. Szembeków stawiają na aktywną działalność naukową i kulturalną. Nie wykluczają współpracy z ośrodkami promocji kultury w Częstochowie. Głównym celem jest

ratowanie dóbr kultury narodowej, organizowanie wystaw, wieczorów poetyckich i sesji naukowych.

Pierwsze spotkanie z cyklu *Szembekowe spotkania historyczno-literackie* odbyło się 22 maja 2017 roku w budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii im. Jana Długosza, swoje referaty wygłosiły doktorantki Literaturoznawstwa: mgr Paulina Piasecka *Karnawał w Częstochowie o okresie międzywojennym* oraz mgr Elżbieta Hak *Interpretacja Golgoty Jasnogórskiej Jerzego Dudy-Gracza*. W przyszłości planowane są konferencje naukowe o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. W planach znalazła się również organizacja wystawy malarstwa Małgorzaty Omelańczuk-Pawluk. Artystka inspirowana jest poezją Haliny Poświatowskiej, która związana była z Częstochową. Wernisaż zaplanowany został na październik 2017 roku w Ośrodku Promocji Kultury „Gaude Mater”.

IV CZĘSTOCHOWSKI FESTIWAL FILMÓW DOKUMENTALNYCH IM. BRACI KRZEMIŃSKICH „MOJA MAŁA OJCZYZNA”

CZĘSTOCHOWA, 26-28 MAJA 2017 ROKU

Kolejna edycja Festiwalu Filmów Dokumentalnych im. Braci Krzemińskich „Moja Mała Ojczyzna” za nami. Ponad cztery lata temu na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza powstała jego idea, która skupia się na problematyce „Mojej Małej Ojczyzny”. W tym roku festiwal zmienił nazwę na Częstochowski Festiwal Filmowy im. Braci Krzemińskich „Moja Mała Ojczyzna” i rozszerzył swoją formułę. Oprócz filmów dokumentalnych, widzowie mogli obejrzeć filmy fabularne. Podczas tegorocznej edycji odbyły się premierowe projekcje.

Festiwal rozpoczęła projekcja filmu dokumentalnego pt.: „Przyszedł człowiek i wziął”, którego autorami są Rafał Przybyłkowski i Jędrzej Niestrój. Historia zaginięcia 8-letniej Oli Bielewskiej z Biadaszek. Do jej zabójstwa przyznał się sąsiad Robert B., który wielokrotnie zmieniał zeznania. Film według twórców jest próbą odtworzenia zdarzeń. Po projekcji warsztat filmowy przybliżył zaproszony reżyser Jędrzej Niestrój.

W kinie OKF „Iluzja” wyświetlony został film fabularny „Wspomnienie lata” w reżyserii Adama Guzińskiego. Zdjęcia do tego filmu kręcone były w Częstochowie. Po projekcji odbyło się spotkanie z reżyserem, który zdradził tajniki warsztatu filmowego. Warto dodać, że jest również autorem scenariusza do tego filmu.

Zaprezentowany został również film w reżyserii Jakoba Ziemnickiego „Polska Wielkanoc” (2011) z Grażyną Szapołowską w roli głównej. Aktorka gościnnie wystąpiła w festiwalowym panelu dyskusyjnym. Wydarzenie można śmiało określić polską prapremierą! Szapołowska wspominała zdjęcia do tego filmu, kręcone ponad siedem lat temu w Częstochowie. Nie ukrywała, że był to trudny czas w jej życiu zawodowym i prywatnym, ponieważ straciła mamę: „Byłam jakby nieobecna” – przyznała.

Grażyna Szapołowska

fot. E. Dziwońska-Chudy

Największą niespodzianką IV edycji festiwalu była premiera filmu „Częstochowa lata 50. XX wieku” z 2017 roku w reżyserii Krzysztofa Kasprzaka. Film ukazuje różne wydarzenia z życia Częstochowy, a przede wszystkim jej rozwój. Powstanie nowych osiedli przy alei Pokoju, uruchomienie linii tramwajowej łączącej Tysiąclecie z Rakowem i Hutą. Pierwsze tramwaje ruszyły 8 marca 1959 roku. Elektryfikacja kolei również była ważnym wydarzeniem, ponieważ pierwszy elektryczny pociąg wjechał do Częstochowy 21 stycznia 1956 roku. Miasto ukazane zostało w filmie jako przemysłowe i rzemieślnicze z tradycjami sięgającymi XIX wieku. W latach 50. działały w Częstochowie dwie uczelnie: Wyższa Szkoła Ekonomiczna i Szkoła Inżynierska. W 1959 roku zamknięto WSE i uruchomiono później Studium Nauczycielskie, które po latach przekształciło się w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a następnie w Akademię im. Jana Długosza.

Na festiwalu miała miejsce światowa premiera filmu „Szczęście i dobrzy ludzie” z 2017 roku – Wspomnienia Ireny Talmon, mieszkanki Częstochowy pochodzenia Żydowskiego. Film ukazuje historię sprzed II wojny światowej, okresów wojny

i po wyzwoleniu. Po projekcji filmu widzowie mogli porozmawiać z reżyserką Mayą Talmon.

Festiwal zakończył film „Komeda, Komeda”, w którym zaprezentowana została artystyczna sylwetka Krzysztofa Komedy – legendy polskiego jazzu.

Organizatorzy festiwalu:

Wydział Kultury, Promocji i Sportu

Urzędu Miasta Częstochowy

Wydział Filologiczno-Historyczny Akademii

im. Jana Długosza w Częstochowie

Ośrodek Kultury Filmowej – Kino Studyjne „Iluzja”

Studio Filmowe Kas Film

DYSKUTOWALI O GRACH WIDEO

Na początku marca odbyła się konferencja naukowa Horyzonty Gier Wideo, zorganizowana przez Stowarzyszenie Kulturalno – Naukowe Ars Educationis oraz Instytut Filologii Polskiej naszej Akademii, we współpracy z Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim.

Konferencja miała na celu promocję badań nad grami wideo jako nowym medium i pomoc w tworzeniu forum dyskusji groźniejszej w naszym regionie. Została stworzona jako wydarzenie towarzyszące otwarciu pierwszej na Akademii im. Jana Długosza specjalności związanej z grami wideo – Krecje Światów Gier, którą wybrać mogą studenci Kulturoznawstwa Europejskiego. W obradach wzięli udział przedstawiciele wielu ośrodków akademickich (w tym uniwersytetów Jagiellońskiego, Opolskiego, Śląskiego i innych), a także przedstawiciele branży gier m.in. firmy SEGA, X-kom i Hamstercube. Uczestnicy oraz goście konferencji wysłuchali ponad czterdziestu multimedialnych referatów, dyskutując nad wszystkimi aspektami gier wideo – od konstrukcji gier jako oprogramowania, poprzez model biznesowy świata gier, aspekty narratolo-

giczne i medioznawcze, aż po rozważania czy eSport trafi na Igrzyska Olimpijskie. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Piotr Zawojski. Owoce toczonych

O grach wideo

fot. Justyna Migoń-Sasula

W trakcie dyskusji

dyskusji będzie można zobaczyć w formie publikacji pokonferencyjnych, a także materiałów filmowych z nagraniami niektórych wystąpień, które będą wkrótce dostępne w sieci.

Organizatorzy już dziś zapowiadają kolejne edycje konferencji, która okazała się strzałem w dziesiątkę, mając jednocześnie nadzieję, że refleksje naukowe, które takie forum pomoże stworzyć, przysłużą się studentom i badaczom gier.

*Opr. Mateusz Dąsal, Łukasz Sasula,
Justyna Migoń-Sasula, Ewa Lasota,
Elżbieta Hak*

SZANSE, MOŻLIWOŚCI, ZAGROŻENIA WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY - SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ

Literatura stanowi znaczną część kultury, z kolei rozwijająca się technologia, a także nowe media, wkraczające w naszą codzienność, zmieniają nie tylko dotychczasowe przyzwyczajenia oraz sposób pracy czy myślenia, ale także wpływają na literaturę. Właściwie od wielu dekad (nawet w czasach „przedcyfrowych”) literatura ulegała technologicznym wpływom z zewnątrz. Pojawienie się radia, kina, następnie telewizji, komputera i Internetu spowodowało, że nie tylko czytamy inaczej, ale również mamy okazję obcowania z zupełnie innymi formami dzieł literackich, okołoliterackich, a nierzadko również paraliterackich. Kultura, czy też sztuka słowa, pod naporem rozwijającej się w szybkim tempie technologii, domaga się współcześnie dookreślenia dokładnej kondycji oraz pozycji, w jakiej się znajduje. Wiąże się to także z postawieniem pytań o status literatury, autora i odbiorcy, czy wręcz o sytuację całego środowiska literackiego i komunikacji literackiej.

Podjęcie się tych rozważań, Koło Literackie „Anafora” zorganizowało 26 maja 2017 roku na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza, I Ogólnopolską Konferencję Naukową *Szanse, możliwości, zagrożenia współczesnej literatury*. Konferencja została objęta Honorowym Patronatem Jej Magnificencji Rektor AJD, dr hab., prof. AJD Anny Wypych-Gawrońskiej, a w tym roku opatrzona podtytułem: *Anomalie, parodie i znaki. In memoriam Lucinae Rożek*. W ten sposób upamiętniono postać zmarłej 20 lutego 2016 roku dr hab., prof. AJD Lucyny Rożek, która była długoletnim pracownikiem naukowym Akademii, założycielką i kierowniczką Zakładu Teorii Literatury w latach 1996-2011. Profesor Rożek była promotorką i recenzentką wielu rozpraw magisterskich oraz doktorskich, autorką serii wydawniczej „Prace Interdyscyplinarne”. Napisała cztery monografie własne, współredagowała cztery tomy prac zbiorowych. Do jej ostatnich publikacji należą m.in. *Antropologia kultury mieszczańskiej* (wydana w roku 2016, pod wspólną redakcją z dr Joanną Ławniowską-Koper) i *Postmodernistyczne paradygmaty kultury i literatury* (2013). Zorganizowała dziewięć międzynarodowych konferencji o charakterze interdyscyplinarnym w kraju oraz była współorganiza-

torem i koordynatorem pięciu międzynarodowych na Krymie (poświęconych twórczości Adama Mickiewicza). Konferencja z 17 listopada 2014 roku, zatytułowana *Anomalie, parodie i znaki hiperrzeczywistości w tekstach literatury postmodernistycznej*

JM Rektor dr. hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD otwiera obrady

stała się inspiracją dla pierwszej edycji *Szans, możliwości, zagrożeń współczesnej literatury*.

Podczas uroczystego otwarcia konferencji JM Rektor AJD oraz dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego, dr hab., prof. AJD Agnieszka Czajkowska podkreślały wkład profesor Rożek w rozwój polskiej myśli literaturoznawczej. Dziekan ze wzruszeniem wspominała charyzmatyczną mentorkę wielu częstochowskich akademików z Zakładu Teorii Literatury. Postać i sylwetkę naukową profesor Rożek podczas wykładu inauguracyjnego przedstawił dr hab., prof. AJD Artur Żywiołek, opowiadając o trzech charakterystycznych metodologiach, jakimi kierowała się w badaniach. Gościem honorowym konferencji była córka profesor Rożek, Beata Ostrowska, która wyraziła radość z zaproszenia i inicjatywy organizacji konferencji.

Młodzi badacze, reprezentujący ośrodki akademickie z całej Polski (Toruń, Poznań, Lublin, Warszawę, Kraków, Katowice, Kielce, Częstochowę), podjęli się refleksji nad współczesną literaturą oraz jej kulturowo-technologicznymi kontekstami, co zaowocowało spojrzeniem między innymi na związki literatury z nowymi mediami i najpopularniejszymi portalami społecznościowymi. Nie zabrakło też

W trakcie konferencji

dociekań na temat nieoczywistych form literackich, takich jak liberatura, poezja migowa czy książka obrazkowa. Nowomediálną perspektywę uzupełniły referaty poświęcone memom internetowym oraz wideostreszczeniom lektur szkolnych. Równie intrygujące spojrzenie na literaturę, nie tylko tę najnowszą, przyniosły wystąpienia skoncentrowane wokół krytyki i teorii literatury. Słuchacze mieli więc okazję poznania współczesnych postaw wobec baśni (krytycznej, dekonstrukcji, parodii), spojrzenia na powieści Józefa Ignacego Kraszewskiego z perspektywy psychoanalizy, prób rozstrzygnięcia sporu interpretacyjnego, jaki niegdyś rozgorzał pomiędzy esencjalistami a kontekstualistami.

Uczestnicy poznawali także aspekty intertekstualności w tekstach piosenek rapowych, charakterystykę polskiej powieści milicyjnej czy też obraz błuźnierstwa we współczesnej poezji polskiej na przykładzie wierszy m.in. Rafała Wojaczka. Wśród poruszanych w czasie obrad zagadnień pojawiły się

rozważania na temat problematyki utworów Juli Zeh (powieść *Corps delicti* jako wizja nowego orwellowskiego świata), Krzysztofa Jaworskiego (intertekstualność w jego twórczości), Michaela Cunninghama (zagadnienie polifoniczności), Joanny Bator (kwestia spojrzenia na Japonię), Zdzisława Beksińskiego (figury zniekształceń i brzydoty w jego opowiadaniach) czy Ewy Ostrowskiej (problematyka anomalii cywilizacyjnych w okresie peerelowskim). Nie zabrakło również miejsca dla prezentacji wyników badań interdyscyplinarnych.

Podsumowując, konferencja naukowa „Szanse, możliwości, zagrożenia współczesnej literatury” była pełna ożywionych dyskusji i świeżego spojrzenia na prezentowane problemy. Dzięki temu organizatorzy z nadzieją patrzą na plany wydania publikacji pokonferencyjnej, a także organizacji drugiej edycji konferencji w przyszłym roku.

Obok Koła Literackiego „Anafora” współorganizatorami wydarzenia byli: Akademia im. Jana Długosza, Instytut Filologii Polskiej i wchodzący w jego strukturę Zakład Teorii Literatury, a także częstochowski oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza oraz Festiwal Dekonstrukcji Słowa „Czytaj!”. Organizatorzy dziękują za identyfikację wizualną Częstochowskiemu Kolektywowi Twórczemu WyTwórnia oraz patronom medialnym za wsparcie: wortalowi czeKultura.pl, Radiu Jura, Radiu Panorama, telewizji studenckiej DługoszTV oraz specjalistycznemu magazynowi poświęconemu literaturze i nowym mediom „Techsty”.

Opr. Katarzyna Piotrowska, Michał Wilk
Fot. Marcin Szczygiel

ZŁOTY MEDAL DLA CHEMII W WMP AJD

W trakcie odbywających się w dniach 22-23 czerwca Międzynarodowych Targach Wynalazków i Innowacji INTARG 2017 w Katowicach technologia opracowana na Akademii im. Jana Długosza zdobyła Złoty Medal. Nagrodzona technologia, dotycząca sposobu wy-

tworzenia cieczy jonowych wraz z ich zastosowaniem, została opracowana przez prof. dr. hab. Józefa Drabowicza, dr Małgorzatę Deskę i mgr. Damiana Kulawika. Przeprowadzone w Instytucie Chemii Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego badania dowiodły, że chroniona zgłoszeniem patentowym ciecz może znaleźć zastosowanie w energetyce jako składnik nowoczesnych akumulatorów oraz w rolnictwie jako środek ochrony roślin.

Opr. mgr Krzysztof Maternicki

NASZA UCZELNIA REPREZENTOWANA NA POSIEDZENIU EPNOE

Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą dr hab. Janusz Kapuśniak, prof. AJD reprezentował Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie podczas posiedzenia Zarządu Głównego European Polysaccharide Network of Excellence, które odbyło się w Sophia-Antipolis koło Nicei w dniach 7-10 grudnia 2016 roku. W trakcie obrad delegaci jednocześnie opowiedzieli się za przyjęciem Akademii im. Jana Długosza do grona regularnych członków stowarzyszenia z pełnym prawem głosu na zebraniach ciał kolegialnych. Tym samym nasza Uczelnia dołączyła do grona 16 uniwersytetów i instytutów naukowych – założycieli stowarzyszenia działającego od 15 lat. W trakcie spotkania prof. Kapuśniak złożył

propozycję zorganizowania konferencji 6th EPNOE International Polysaccharide Conference w 2019 r. w Częstochowie. O organizację konferencji zabiegają także Uniwersytety w Grazu (Austria) i Mariborze (Słowenia). Decyzja o wyborze miasta-organizatora ma zapaść na lutym na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego EPNOE, które odbędzie się w Leuven w Belgii. Posiedzeniu Zarządu Głównego towarzyszyła konferencja Latest trends and opportunities in polysaccharide science & technology, w trakcie której naukowcy z jednostek partnerskich EPNOE zaprezentowali swoje osiągnięcia w zakresie badań nad polisacharydami.

SUKCES NASZYCH DOKTORANTÓW

Anna Wójcik i Adrian Musiał (doktoranci naszej uczelni na kierunku historia) zostali laureatami konkursu Debiut Naukowy 2016 – Zrównoważony Rozwój, zorganizowanego przez Biuro Parlamentarne prof. dr. hab. Jerzego Buzka – posła do Parlamentu Europejskiego oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Raciborzu.

Była to już siódma edycja tego konkursu, którego głównym celem jest promowanie młodych naukowców i umożliwienie im otwierania przewodów doktorskich. W tegorocznym rozdaniu do organizatorów napłynęło blisko 500 prac, spośród których wybrano 40 najlepszych artykułów, które ukazały się w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej. W gronie tych osób znaleźli się właśnie Anna Wójcik i Adrian Musiał, którzy przygotowali wspólny artykuł pt. „Wpływ Górno-

śląskiego Związku Metropolitalnego i Euroregionu Silesia na zrównoważony rozwój regionu Śląska”.

Organizatorzy przyznali trzy równorzędne pierwsze miejsca dla artykułów szczególnie wyróżniających się spośród wszystkich nadesłanych propozycji. Jest nam niezmiernie miło poinformować, że I miejsce w kategorii autorów nieposiadających tytułu doktora uzyskali nasi doktoranci. W podobny sposób wyróżniono artykuł osoby nieposiadającej tytułu licencjata i magistra.

Zwieńczeniem konkursu, oprócz wydanej publikacji, była możliwość uczestnictwa w Międzynarodowym Kongresie Naukowym „Zrównoważony Rozwój – Perspektywy na Przyszłość” i Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Debiut Naukowy 2016 – Zrównoważony Rozwój”, gdzie autorzy wygłaszali swój artykuł. Kongres i konferencja odbywały się w dniach 19-20 maja 2017 r. w Zabrze.

Laureaci konkursu

fot. archiwum

TUTORING W AJD I POPRZEZ AJD

Bieżący rok akademicki obfituje w Akademii im. Jana Długosza w liczne przedsięwzięcia, których wspólnym mianownikiem jest metoda tutoring. Realizowane są w dwóch wymiarach – wykorzystania tutoring w praktyce dydaktycznej Akademii, a także udziału naszej Uczelni w realizacji ogólnopolskiego projektu, którego celem jest implementacja tej metody w licznych szkołach w Polsce.

15 listopada 2016 r. Jej Magnificencja Rektor Akademii im. Jana Długosza dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD podpisała umowę konsorcyjną z Towarzystwem Edukacji Otwartej z Wrocławia, na mocy której nasza Uczelnia przystąpiła do realizacji projektu finansowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Projekt „Wychować człowieka mądrego. Wprowadzenie modelu pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej z zastosowaniem metody tutoring szkolnego jako profilaktyki pozytywnej problemów w polskiej szkole” to działanie podejmowane w wyniku wygranej przez TEO konkursu MEN pn. „Metoda tutoring innowacyjnym sposobem pracy wychowawczej, profilaktycznej i resocjalizacyjnej”. Realizacja ww. projektu przewidziana na lata 2016-2018 zakłada rekrutację 76 szkół publicznych i niepublicznych (w tym 12 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii), w których odbywać się będą szkolenia tutorskie, a następnie wdrożenie wybranej przez placówkę formy tutoring jako innowacji pedagogicznej trwającej przez kolejny rok szkolny. Odbiorcami projektu, na który MEN przeznaczył ponad 4,6 mln złotych, ma być 76 dyrektorów (liderów zmiany edukacyjnej w szkołach), 1368 nauczycieli i wychowawców (przyszłych tutorów) oraz 9576 uczniów – podopiecznych tutorów. Projekt w założeniu traktowany jest jako działanie pilotażowe, weryfikujące efektywność metody tutoring szkolnego, która stanowi alternatywę bądź wzmocnienie tradycyjnej wychowawczej funkcji szkoły, poprzez koncentrację na spersonalizowanych i zindywidualizowanych relacjach między tutorem a uczniem. Powodzenie projektu może zatem w przyszłości otworzyć w większym stopniu polski system oświaty na proponowaną formę pracy.

Bez wątpienia wartość podejmowanych przez Towarzystwo Edukacji Otwartej w ramach ww. projektu podkreślają działania we współpracy z Akademią im. Jana Długosza. W ramach podpisanej

W trakcie konferencji o tutoring

umowy konsorcyjnej Uczelnia zobowiązała się do stworzenia przestrzeni na: przeprowadzenie badań naukowych służących ewaluacji wszystkich działań podejmowanych w projekcie (w ramach prac Zespołu Badawczego ds. Ewaluacji Projektu kierowanego przez dr Adriannę Sarnat-Ciastko), zapewnienie warunków dla realizacji dwóch ogólnopolskich konferencji na otwarcie i podsumowanie projektu oraz do wydania publikacji podsumowujących podjęte działania. Z tej perspektywy warto zauważyć, że z pewnością szczególną okazją do ogólnopolskiej promocji naszej Uczelni stała się konferencja organizowana na otwarcie projektu pn. „Tutoring szkolny – wychować człowieka mądrego”, która miała miejsce 28 listopada 2016 r. w nowo otwartej nowoczesnej auli Wydziału Pedagogicznego AJD przy ul. Waszyngtona 4/8. Konferencja stała się forum wymiany obserwacji naukowych i doświadczeń praktycznych związanych z dotychczasową realizacją tutoring szkolnego, ale także służyła za źródło informacji o samym projekcie, szczególnie dla zainteresowanych nim placówek oświatowych. Mimo bardzo krótkiego czasu na jej organizację – inicjatywa zgromadziła ponad 300 słuchaczy reprezentujących najodleglejsze miasta Polski. Ci, którzy nie mogli wziąć w niej udział bezpośrednio, mogli

Promujemy tutoring

liczyć na transmisję na żywo poprzez kanał Youtube, którą dotychczas zobaczyło ponad 600 widzów.

Akademia im. Jana Długosza może być obecnie kojarzona z tutoringiem nie tylko poprzez udział w ww. projekcie, ale także dzięki implementowaniu tej metody do własnej praktyki dydaktycznej. Należy zauważyć, że w semestrze zimowym przystąpiono do realizacji dwóch zarządzeń Rektora AJD w sprawie instrukcji umieszczenia w programach kształcenia na kierunkach studiów I i II stopnia przedmiotów tzw. „swobodnego wyboru” (z 27 czerwca 2016 r.) oraz w sprawie zasad wprowadzenia tutoringu w Akademii im. Jana Długosza (z 19 września 2016 r.). Podjęte działania związane były m.in. z: organizacją ogólnouczelnianej konferencji dydaktycznej przeznaczonej dla nauczycieli akademickich i studentów pn. „Tutoring – sfery doświadczeń” (informacje o tej konferencji zamieszczone zostały w numerze 3/2016 Biuletynu Informacyjnego „Res Academicae”), rekrutacją przyszłych tutorów akademickich, organizacją kursu tutorskiego oraz włączeniem wskazanych przez przeszkolonych tutorów przedmiotów do listy przedmiotów swobodnego wyboru (PSW). Nad wymienionymi tutaj działaniami czuwała dr Adrianna Sarnat-Ciastko – powołana na początku bieżącego roku akademickiego na stanowisko pełnomocnika Rektora ds. tutoringu. Szczególnie istotnym motorem wprowadzanych zmian okazało się szkolenie tutorskie, w którym wzięło udział 24 nauczycieli akademickich reprezentujących wszystkie wydziały naszej Uczelni w tym JM Rektor dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD. Trwające 50 godzin szkolenie, realizowane we współpracy z Instytutem Tutoringu Szkolnego, okazało się niezwykle energetyczną i satysfakcjonującą dla uczest-

ników kursu przestrzenią poznania i współtworzenia nowej formuły pracy. Ta została już w marcu zweryfikowana przez studentów, którzy z dużym entuzjazmem zdecydowali się na wybór PSW-OT (ogólnouczelnianego z tutoringiem). O efektach współpracy tutorskiej z pewnością warto będzie poinformować Czytelników „Res Academicae” przy kolejnej okazji, jednakże warto zauważyć, że nowo utworzona grupa tutorów akademickich AJD, troszcząc się o jakość realizowanych działań (poprzez warsztaty, wzajemne konsultacje i superwizje), nadal uczestniczy we wzajemnych spotkaniach.

Więcej o tutoring i tutorach w Akademii im. Jana Długosza można dowiedzieć się ze strony: <http://www.ajd.czest.pl/c561,Tutoring>

Adrianna Sarnat-Ciastko

Projekt „Certyfikat+” w Studium Nauki Języków Obcych

W okresie od marca do czerwca 2017 roku w Studium Nauki Języków Obcych, będącym od siedmiu lat Akredytowanym Ośrodkiem Egzaminu TOEIC i WiDaF, był realizowany projekt „Certyfikat+”.

W ramach projektu nasi studenci, absolwenci, doktoranci i pracownicy mogli przystąpić do międzynarodowego egzaminu TOEIC (język angielski) i WiDaF (język niemiecki). Zarówno egzamin, jak i dostęp do platformy e-learningowej LERNI były bezpłatne. Każdy zdający otrzymał certyfikat, określający jego poziom biegłości językowej.

Do egzaminów w AJD przystąpiło ponad 1200 osób. Zajęliśmy pierwsze miejsce w województwie śląskim spośród wszystkich ośrodków egzaminacyjnych, biorących udział w projekcie.

PO WIEDZĘ DO BIBLIOTEKI

Po raz ósmy odbyła się akcja „Akademia w Bibliotece”. Pracownicy Akademii im. Jana Długosza zaproponowali słuchaczom ciekawe tematy, które spotkały się z zainteresowaniem. Z akcji skorzystało blisko 700 osób, które uczestniczyły w wykładach w auli Biblioteki im. dr. Władysława Biegańskiego. Zdarzyło się, że wykładowcy odwiedzali młodzież w szkołach.

W przyszłym roku akademickim organizatorzy zapowiadają kolejną edycję akcji „Akademia w Bibliotece”.

W 2016 roku zaprezentowano następujące tematy:

1. dr Elżbieta Wróbel (Instytut Filologii Polskiej) - „Lechoń emigracyjny” – 2 spotkania (w tym jedno w IV LO);
2. dr hab. Julia Dziwoki, prof. AJD (Instytut Historii) - „Dzieci z Pahiataua, czyli Mała Polska w Nowej Zelandii”;
3. dr Violetta Jaros (Instytut Filologii Polskiej) - „Przemiany modelu polskiej grzeczności językowej”;
4. dr Katarzyna Rokoszewska (Instytut Filologii Obcych) - „It's not important if but how intelligent you are” („Nie chodzi o to CZY, ale JAK jesteś inteligentny).

W 2017 roku zaprezentowano następujące tematy:

5. dr Katarzyna Milik (Instytut Historii) - „Wychowanie i kształcenie dziewcząt w XVI-XVIII wieku”;
 6. prof. Robert Majzner (Instytut Historii) - „Wywiad - romantyczna przygoda czy śmiertelnie niebezpieczna gra? Studium kilku przypadków z dziejów wywiadu wojskowego II Rzeczypospolitej”;
 7. prof. dr hab. Andrzej Stroynowski (Instytut Historii) - „Blaski i cienie epoki saskiej”;
 8. dr Marzena Bogus (Instytut Sztuk Pięknych) - „Czytanie szkodli..., czyli o pewnym spisie lektur pod koniec XIX wieku”;
 9. mgr Michał Płóciennik (Instytut Filozofii) - „Czy „jeśli Boga nie ma, to wszystko wolno”, a więc o tym, po co są religia i moralność i czy warto się nimi przejmować?”
- W 8. edycji akcji „Akademia w Bibliotece”, która odbyła się w roku akademickim 2016/2017, w 9 spotkaniach wzięło udział 685 uczniów (w 2016 roku – 4 spotkania – 385 osób, a w 2017 roku – 5 spotkań – 300 osób).

WIZYTA W UNIVERSITY OF AVEIRO (PORTUGALIA)

W dniach 27 lutego – 6 marca 2017 r. prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą dr hab. Janusz Kapuśniak, prof. AJD przebywał z wizytą w Universidade de Aveiro (UA) w Portugalii. Uniwersytet ten, założony w 1973 r., jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się uniwersytetów w Portugalii. Obecnie kształci około 15 000 studentów w ramach 16 wydziałów oraz 4 szkół politechnicznych zlokalizowanych w trzech różnych miastach. Jest nam bliski nie tylko ze względu na rok założenia, strukturę, ale także dotychczasową współpracę pracowników Instytutu Fizyki AJD z pracownikami Wydziału Fizyki UA. W trakcie pobytu, który realizowany był w ramach programu Erasmus+, prorektor przeprowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami i doktorantami Wydziału Chemii. Ponadto wygłosił

wykład, którego celem było zaprezentowanie oferty naukowej i dydaktycznej wszystkich wydziałów Akademii im. Jana Długosza, możliwości współpracy naukowo-badawczej, jak również wymiany pracowników oraz studentów i doktorantów. Bardzo ważnym punktem wizyty było spotkanie prof. Kapuśniaka z prof. José Fernando Ferreira Mendes – prorektorem ds. Nauki, przewodniczącym Rady Naukowej UA, odpowiedzialnym za kształcenie na studiach III stopnia oraz internacjonalizację. Efektem spotkania będzie wypracowanie i podpisanie umowy bilateralnej o współpracy naukowej, dydaktycznej i kulturalnej pomiędzy Uniwersytetem w Aveiro a naszą Uczelnią. Prof. Kapuśniak spotkał się także z władzami dziekańskimi trzech wydziałów UA: Chemii, Biologii, Inżynierii Materiałowej i Ceramiki oraz dyrektorem Szkoły Politechnicznej Wzornictwa, Zarządzania i Technologii Produkcji. Żywimy nadzieję, że pobyt prof. Kapuśniaka w Portugalii zaowocuje szeroką współpracą z Uczelnią w Aveiro.

ŚLADAMI PAMIĘCI. WARSZTATY KULTUROWO-HISTORYCZNE NA UKRAINIE

Na zaproszenie polskiego konsulatu w Łucku w dniach 30 marca – 2 kwietnia 2017 roku grupa częstochowskich doktorantów literaturoznawstwa oraz studentów kulturoznawstwa europejskiego Akademii im. Jana Długosza wraz z opiekunem dr Katarzyną Janus przebywała w Łucku oraz wzięła udział w warsztatach kulturowo-historycznych, które miały miejsce w Centrum Dialogu w Kostiuchnówce na Ukrainie, miejscowości, w której w czasie I wojny światowej z wojskami rosyjskimi walki toczyli legioniści Józefa Piłsudskiego. W wędrownie śladami legionistów wzięła również udział grupa

studentek polonistyki z Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku. W drodze na Ukrainę uczestnicy wyprawy zwiedzili kaplicę Trójcy Świętej w Lublinie.

Centrum Dialogu Kostiuchnówka powstało w 1936 r. dzięki wsparciu legionistów Józefa Piłsudskiego, stanowiąc szkołę i zaplecze dla wycieczek z centralnej Polski. Po 1945 r. znalazło się na terytorium ZSRR, a następnie Ukrainy, pełniąc funkcje edukacyjne. Wyremontowany ośrodek – dzięki wsparciu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, sponsorów i przyjaciół – na tle zabudowy Kostiuchnówki wygląda dziś niezwykle imponująco. Staniem harcerzy, corocznie od 1997 roku prowadzone są tu prace rekonstrukcyjne cmentarzy legionowych.

W budynku Centrum Dialogu mieści się Sala Tradycji – niewielkie muzeum, które opowiada nie tylko o dziejach bitwy pod Kostiuchnówką, ale także o legionach polskich na Wołyniu, kampanii wrześniowej, wojnie polsko-bolszewickiej, a nawet o Katyniu, gdyż wielu żołnierzy walczących pod Kostiuchnówką właśnie tam zakończyło swe życie. Są też informacje dotyczące współczesności – historia odbudowy cmentarzy czy pamiątki z obozów harcerskich. Kolekcja uzupełniana jest regularnie przez polskich harcerzy, którzy z ziemi Wołynia wydobywają kolejne przedmioty – łuski, broń, guziki, orzelki, granaty.

Następnie studentki z Łucka wysłuchały wykładów przygotowanych przez doktorantów, poświęconych współczesnej fantastyce oraz historii książki.

Warto podkreślić, że Centrum Dialogu w Kostiuchnówce to po prostu wyjątkowe miejsce, podtrzymujące pozytywne relacje polsko-ukraińskie i kultywujące pamięć o polskiej historii.

Nie dajmy zapomnieć...

...szanujemy pamięć

*Opr. i zdjęcia
Ewelina Dziewońska-Chudy*

JUBILEUSZ CZĘSTOCHOWSKIEGO ODDZIAŁU TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA

Jubileusz Towarzystwa

fot. archiwum

Członkowie, sympatycy i przyjaciele częstochowskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza – jednej z najstarszych i najbardziej prestiżowych instytucji w Polsce – który w tym roku odchodzi Jubileusz 60-lecia istnienia, 7 grudnia 2016 roku zebrali się w sali wystawowej Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza. Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, łącząc badaczy literatury, nauczycieli-polonistów, bibliotekarzy, literatów i wszystkich miłośników literatury pięknej, rozwija ich zainteresowania naukowe i poszerza horyzonty inte-

lektualne. Od 2007 roku prezesem częstochowskiego oddziału jest dr Elżbieta Wróbel z Instytutu Filologii Polskiej AJD w Częstochowie

Na uroczystość przybyli władze miasta Częstochowy, Wydziału Filologiczno-Historycznego, Akademii im. Jana Długosza, dyrektorzy zaprzyjaźnionych ośrodków kultury, częstochowscy nauczyciele oraz członkowie Towarzystwa. Wystawę otworzyła dr Barbara Kubicka-Czekaj, która w 1956 roku wraz z Józefem Mikołajtisem współtworzyła częstochowski Oddział. Za długoletnie zaangażowanie i zasługi dla Miasta Częstochowy w dziedzinie upowszechniania literatury i kultury medalem „Merentibus” zostali uhonorowani Maria Wyporska oraz Krzysztof Czajkowski.

Częstochowski oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza zajmuje się promowaniem literatury i kultury nie tylko wśród lokalnej społeczności akademickiej i polonistycznej, ale także wśród miłośników i wszystkich zainteresowanych literaturą, zwłaszcza częstochowską. Organizuje odczyty, spotkania i sesje naukowe, na które zaprasza badaczy literatury z renomowanych ośrodków akademickich oraz nieustannie pobudza i zachęca do aktywności literackiej studentów i doktorantów.

*Opracowanie i zdjęcia
Ewelina Dziewońska-Chudy*

OBRADY KRUP

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie była organizatorem obrad Konferencji Rektorów Uczelni Pedagogicznych (24-25 marca). Gościem Konferencji Rektorów była minister edukacji narodowej Anna Zalewska. W trakcie obrad poruszono m.in. sprawy związane z kształceniem nauczycieli w kontekście reformy edukacji. Obrady prowadził przewodniczący KRUP prof. dr hab. Kazimierz Karolczak (JM Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie). W spotkaniu uczestniczył również przewodniczący Komisji ds. Kształcenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dr hab. Jan Łaszczak.

Uczestnicy obrad KRUP

fot. MM

SUKCES INŻYNIERII BEZPIECZEŃSTWA

Kierunek studiów inżynieria bezpieczeństwa prowadzony na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Akademii im. Jana Długosza otrzymał certyfikat akredytacyjny „Studia z Przyszłością”. Również jako jeden z nielicznych w kraju doceniono go dodatkowym wyróżnieniem „Laur Innowacji” (za wdrożenie najbardziej innowacyjnych i unikalnych rozwiązań w zakresie bazy materialnej i technologii

wspierających proces dydaktyczny). Ocenę akredytacyjną przeprowadziła Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego oraz Agencja PRC. Uroczystość wręczenia Certyfikatów Akredytacyjnych odbyła się 13 kwietnia 2017 roku na Gali Finałowej Programu w historycznych, zabytkowych wnętrzach Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich Uniwersytetu Warszawskiego.

Pracownicy AJD odbierają certyfikat

Certyfikatem „Studia z Przyszłością” nagrodzone zostały kierunki i specjalności, które wyróżniają się nowoczesną koncepcją kształcenia, jakością realizowanego programu oraz skutecznością w edukowaniu dla rynku pracy. O przyznaniu wyróżnień decydowała niezależna komisja złożona z wybitnych ekspertów będących przedstawicielami środowiska akademickiego i przemysłu, którzy ocenili kierunek inżynieria bezpieczeństwa na maksymalną liczbę punktów.

Opr. dr inż. Marcin Sosnowski

JAKUB BŁASZCZYKOWSKI NASZYM ABSOLWENTEM

Reprezentant polskiej drużyny piłki nożnej Jakub Błaszczkowski obronił pracę dyplomową studiów I stopnia na kierunku turystyka i rekreacja. Obrona odbyła się w siedzibie Wydziału Pedagogicznego AJD. Sportowiec przygotował pracę zatytułowaną „Zmiany masy ciała piłkarzy nożnych w różnych fazach rocznego cyklu treningowego”.

Jakub Błaszczkowski uczestniczył w seminarium prof. dr. hab. Wiesława Pilisa. Promotorem był dr Karol Pilis. Obrona odbyła się w grudniu 2016 roku. Po niej piłkarz spotkał się z pracownikami Uczelni oraz fanami. Przyjmował gratulacje i hojnie rozdawał autografy.

Jakub Błaszczkowski z fanami...

...i władzami Wydziału Pedagogicznego fot.MM

WIOLETTA GRZEGORZEWSKA Z PRESTIŻOWĄ NOMINACJĄ

Wioletta Grzegorzewska

obcego. Naszą absolwentkę, znaną w Wielkiej Brytanii jako Wioletta Greg, doceniono za powieść „Gugule”. Więcej na temat nominacji można przeczytać pod linkiem:

<http://themanbookerprize.com/news/man-booker-international-prize-2017-longlist-announced>

Wioletta Grzegorzewska w 2015 roku udzieliła wywiadu Biuletynowi Informacyjnemu „Res Academicae” (nr 3/2015). Poproszona o wspomnienia z czasów studenckich powiedziała:

– Bardzo dobrze wspominam czasy studiów. Zadebiutowałam książką właśnie na WSP (ówczesna Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie – przyp. autora), w oficynie prowadzonej wówczas przez Stanisława Podobińskiego. Najbardziej zapamiętam zajęcia z poetyki z doktorem Leszkiem Będkowskim. Pierwsze wiersze pokazywałam, zdaje się, Elżbiecie Wróbel i Januszowi Hurnikowi. Oni udzielali mi cennych rad. Pani Ela polecała na zajęciach świetne powieści na przykład „Pachnidło” Patrica Suskinda. Dr Janusz Hurnik zabierał nas seminaria do Zakopanego. Czasem przypomina mi się też twarz wymagającego i pięknie, wręcz po aktorsku, recytującego utwory dr Edmunda Łągiewki. Dzięki niemu bardzo dokładnie poznałam literaturę staropolską. Przydały mi się też w życiu wykłady z literatury antycznej dr Zawadzkiego i zajęcia z literatury francuskiej, ale dziś bardzo mi przykro, nie potrafię sobie

WAKACYJNA LETNIA SZKOŁA JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ

W wakacje uczyli się języka polskiego

7 sierpnia w siedzibie Wydziału Filologiczno-Historycznego odbyła się inauguracja Letniej Szkoły Języka i Kultury Polskiej w Częstochowie. Akademia im. Jana Długosza gościła uczestników Szkoły już po raz dziesiąty. Podobnie jak w poprzednich edycjach, za organizację kursu odpowiadał dr Krzysztof Czajkowski (pracownik Instytut Filologii Polskiej AJD). W tym roku w zajęciach wzięło udział 45 uczestników z kilku państw Europy oraz Azji: Rosji, Ukrainy, Białorusi, Kazachstanu, Azerbejdżanu, Wielkiej Brytanii, Belgii, Czech oraz Chin. Jak zwykle celem kursu było nie tylko lepsze poznanie języka polskiego, ale także kultury, tradycji i przeszłości Polski. Dzięki zaplanowanym wycieczkom, była to także doskonała okazja do poznania Częstochowy i regionu.

W trakcie inauguracji, gości powitała JM Rektor dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD oraz Dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD. Wydział Filologiczno-Historyczny AJD wygrał konkurs na organizację kursów Letniej Szkoły Języka i Kultury Polskiej dla cudzoziemców. Letnia Szkoła Języka i Kultury Polskiej zakończyła się 25 sierpnia.

przypomnieć nazwiska wykładowczyni. Z profesorem od onomastyki chodziliśmy po cmentarzach. A kiedyś, tuż po ukończeniu studiów, spotkałam na ulicy profesora Andrzeja Bańkowskiego, który zaprosił mnie na pogawędkę do swojego mieszkania, częstował zupą, którą zrobił z pomidorów i pokazywał stare, bardzo rzadkie mapy. Myślę, że profesor, znany ze swego niekonwencjonalnego sposobu myślenia i przygód, nadawałby się na bohatera powieści.

PRAWO? – TERAZ JUŻ W AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

80 miejsc na studiach stacjonarnych i drugie tyle na studiach niestacjonarnych przygotowała Uczelnia dla osób, które od roku akademickiego 2017/2018 zdecydują się studiować kierunek prawo w Akademii im. Jana Długosza.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyraziło zgodę i nadało uprawnienia Wydziałowi Filologiczno-Historycznemu do prowadzenia jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym.

– Oznacza to, że Uczelnia uruchamia rekrutację na rok akademicki 2017/2018 – mówi JM Rektor Akademii im. Jana Długosza dr hab. Anna Wypych-Gawrońska, prof. AJD. – Studenci będą kształcić się przez 5 lat. Kandydaci mają do wyboru kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Z myślą o kandydatach przygotowaliśmy łącznie 160 miejsc, po 80 na każdym z kursów.

Warto zaznaczyć, że uprawnienia do kształcenia na kierunku prawo Uczelnia posiada jako jedyna w regionie. Jakie są atuty studiowania prawa w Akademii im. Jana Długosza?

– Każdy student, który będzie studiował u nas prawo, ma zapewnione praktyki – zapewnia mgr Michał Makuch z Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania AJD. – Uważamy, że mają one ważne znaczenie dla przygotowania przyszłego absolwenta. Łącznie będzie to 480 godzin, które każdy student musi odbyć w wakacje – od lipca do września, po zakończeniu II, IV, VI i VIII semestru studiów. Będą one odbywać się w różnych instytucjach i kancelariach w regionie częstochowskim, z którymi podpisaliśmy odpowiednie porozumienia. Wśród nich znajdują się m.in.: sądy, kancelarie komornicze i adwokackie. Jednak nic nie stoi na przeszkodzie, by student, który pochodzi np. z Zielonej Góry, odbywał praktyki w miejscu swojego zamieszkania lub w jego pobliżu.

– Absolwent prawa będzie posiadał umiejętność obserwacji i interpretacji zjawisk prawnych i ich analizy – wyjaśnia dr Ewelina Żelasko-Makowska, zastępca dyrektora Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania AJD. – Będzie wiedział, jak wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu prawa z różnymi obszarami życia społecznego

i gospodarczego, przede wszystkim w celu analizy problemów prawnych i poszukiwania skutecznych sposobów ich rozwiązywania. Będzie posiadał umiejętność rozumienia tekstów prawnych, posługiwania

Podczas konferencji prasowej

się regułami logicznego rozumowania, interpretowania przepisów. Po uzyskaniu dyplomu ukończenia studiów nasz absolwent może rozpocząć aplikację sędziowską, w prokuraturze, myśleć o karierze radcy prawnego lub komornika. Liczymy na duże zainteresowanie tymi prestiżowymi studiami.

Spotkanie z władzami Uczelni oraz przedstawicielami Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania stało się dogodną okazją do prezentacji innych, nowych kierunków studiów w Uczelni. Wśród nich rekrutowanych po raz pierwszy: pielęgniarstwo (stud. I stopnia, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy), rachunkowość i podatki (stud. I stopnia, Wydział Filologiczno-Historyczny), dziennikarstwo i kultura mediów (stud. I stopnia, Wydział Filologiczno-Historyczny), fotografia i kreacja przekazu wizualnego (stud. I stopnia, Wydział Sztuki). Warto podkreślić, że Uczelnia czeka na zgodę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na uruchomienie fizjoterapii (studia jednolite magisterskie, 5 lat, Wydział Pedagogiczny) i inżynierii multimedialnych (stud. I stopnia, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy).

AKADEMIA „PRZYJACIELEM IZBY”

Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie obchodziła 19 maja jubileusz 25-lecia działalności. W trakcie święta zaszczytnym wyróżnieniem została doceniona Akademia im. Jana Długosza. Prezydent Rady Regionalnej Izby Tadeusz Szymanek oraz prezes Zarządu Regionalnej Izby Andrzej Broniewski wręczyli Uczelni odznaczenie „Przyjaciel Izby”.

– *Odnaczenie jest wyrazem uznania za współpracę, którą Uczelnia prowadzi od kilku lat z Regionalną Izbą Przemysłowo-Handlową w Częstochowie* – mówi dr hab. Janusz Kapuśniak, prof. AJD prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą.

Dr hab. Janusz Kapuśniak, prof. AJD prezentuje odznaczenie „Przyjaciel Izby”

Uczelnia od lat współpracuje z instytucjami i firmami zrzeszonymi w częstochowskiej RIPH. Oferuje i realizuje m.in. usługi badawcze.

Wśród odznaczonych znalazły się również inne instytucje: Urząd Miasta Częstochowy, Politechnika Częstochowska, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach, Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie, Na-

czelna Organizacja Techniczna w Częstochowie.

Obchody 25 lat działalności Izby były doskonałym momentem na zaprezentowanie historii samorządu gospodarczego. Przedstawił ją prezydent Rady Izby Tadeusz Szymanek.

Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie została powołana 13 grudnia 1991 roku, a jej oficjalna rejestracja nastąpiła 5 marca 1992 roku w Sądzie Rejonowym w Częstochowie. Przez kolejne 25 lat realizowała swoje statutowe działania, umacniając pozycję prężnie działającej instytucji na rzecz rozwoju lokalnego samorządu gospodarczego.

RIPH w Częstochowie wspiera rozwój lokalnej przedsiębiorczości, pomaga inicjować współpracę pomiędzy przedsiębiorcami, organami władzy samorządowej oraz administracją państwową.

Z okazji obchodów jubileuszu została wydana pamiątkowa monografia autorstwa dr. Adama Norberta Jarugi, który w wydawnictwie zaprezentował nie tylko historię ostatniego ćwierćwiecza działalności częstochowskiej Izby, ale również nakreślił historię powstania pierwszej izby gospodarczej tuż po II wojnie światowej.

Podczas uroczystości zasłużonym dla działalności Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej w Częstochowie i na rzecz rozwoju samorządu gospodarczego zostały wręczone odznaczenia i dyplomy 25-lecia.

Więcej informacji o tym wydarzeniu można znaleźć na stronie: <http://www.riph.czyst.pl/aktualnosc/662-jubileusz-regionalnej-izby-przemyslow-handlowej-w-czystochowie-1992-2017>

JUBILEUSZ 65-LECIA URODZIN PROFESORA TADEUSZA SROGOSZA

Jubileusz 65-lecia urodzin prof. dr hab. Tadeusza Srogosza (ur. 1952) odbył w sali Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii im. Jana Długosza się 30 maja 2017 roku, . Obchody urodzin Profesora zostały zorganizowane przez Wydział Filologiczno-Historyczny oraz Instytut Historii AJD. Honorowy patronat objęła nad nimi JM Rektor AJD, dr hab., prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska. Uroczystość ta została połączona z wręczeniem, dedykowanej Jubilatowi Księgi pt. *Historia na źródłach oparta* (*Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin*, pod red. A. Stroynowskiego, Częstochowa 2017).

W Jubileuszu wzięły udział władze uczelni: Rektor AJD dr hab., prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska, dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego dr hab., prof. AJD Agnieszka Czajkowska oraz dyrektor Instytutu Historii dr hab., prof. AJD Robert Majzner. W uroczystości uczestniczyli także: przyjaciele, współpracownicy, uczniowie, doktoranci oraz studenci. Ceremonię rozpoczęło wystąpienie prof. dr hab. Andrzeja Stroynowskiego z Instytutu Historii AJD, przybliżające zgromadzonym postać Jubilata. Profesor wskazał, że dotychczasowe dokonania Jubilata to: 205 opublikowanych prac, wśród których odnajdziemy 6 książek, 121 artykułów naukowych, 30 recenzji oraz szereg drobnych tekstów.

Profesor Tadeusz Srogosz to również nauczyciel akademicki. Wypromował 6 doktorów na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza oraz dysertację doktorską (w nazewnictwie polskim – habilitacyjną) na Ukrainie. Jubilat był również promotorem wielu prac magisterskich i licencjackich. Był także recenzentem w 6 przewodach

profesorskich, 9 habilitacyjnych, 12 doktorskich oraz recenzował wnioski o przyznanie tytułu honoris causa Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. Jerzemu Strzelczykowi.

Uznaniem dla osiągnięć profesora Tadeusza Srogosza jest członkostwo w licznych towarzystwach naukowych [Polskie Towarzystwo Historyczne (wiceprezes Oddziału Częstochowskiego, obecnie członek Głównej Komisji Rewizyjnej), Towarzystwo

Edukacyjne „Wieniawa” (członek honorowy), Stowarzyszenie Sympatyków Księstwa Warszawskiego (prezes do 2009 r.), Polskie Towarzystwo Historii Medycyny i Farmacji (do 2000 r.)]. Aktywnie uczestniczy w pracach Fundacji „Humanitas et Scientia”, Komitetu Nauk Historycznych PAN (kadencja 2015-2018), Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN (kadencja 2015-2018), Seminarium *Kontekst odkrycia w dziejach dziedziny nauki* oraz w pracach Zespołu Historii Nauk Medycznych Instytutu Historii Nauki PAN.

Warto podkreślić, że Jubilat równoległe z działalnością naukową rozwijał kontakty z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Wyrazem tej aktywności, jest członkostwo w zagranicznych towarzystwach naukowych [European Society for the History of Medicine and Health z siedziba w Strasburgu; Instytut

Archeografii i Źródłoznawstwa Ukraińskiej Akademii Nauk (członek honorowy), Białoruskie Towarzystwo Historyków Medycyny (członek zagraniczny)] oraz publikacje w zagranicznych wydawnictwach (Białoruś, Bułgaria, Niemcy, zwłaszcza na Ukrainie, gdzie zasiada w redakcjach i radach naukowych wielu czasopism).

Po przedstawieniu sylwetki profesora Srogosza, głos zabrała JM Rektor Akademii im. Jana Długosza, dr hab., prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska. Stwierdziła, że składane gratulacje należy postrzegać jako podziękowanie za okres ponad dwudziestu

Prof. Tadeusz Srogosz

lat pracy w naszej Wyższej Szkole Pedagogicznej i Akademii im. Jana Długosza. Jubileusz stanowi bowiem doskonałą okazję do podsumowania pracy badawczej oraz dydaktycznej profesora. Podkreśliła, że społeczność akademicka jest wdzięczna Jubilatowi za jego wkład w funkcjonowanie Wydziału Filologiczno-Historycznego.

JM Rektor wręczyła również Jubilatowi Księżę Jubileuszową upamiętniającą 65-lecie Jego urodzin. Redakcja Księgi została powierzona profesorowi Andrzejowi Stroynowskiemu. Redaktor zaprosił do napisania tekstów wiele osób z różnych ośrodków naukowych, zarówno z kraju, jak i z zagranicy.

W trakcie obchodów Jubileuszu

Teksty nadesłało ponad siedemdziesięciu autorów. Te, które zostały zakwalifikowane do druku, pogrupowano w siedem działów tematycznych (Historia medycyny, Historia wojen i wojskowości, Historia historiografii, Historia nauki i oświaty, Historia polityczna, Historia kultury, Historia społeczno-gospodarcza). Ich zakres tematyczny pokrywa się z dziedzinami, które stanowiły/stanowią przedmiot badań Jubilata, a wiele z nich odwołuje się do badań i metodologicznych wskazówek profesora Srogosza. W Księdze odnajdziemy również nazwiska niemal czterdziestu badaczy, umieszczone w Tabula Gratulatoria. Księga nie zostałaby wydana bez zaangażowania recenzentów (prof. dr. hab. Czesława Jeśmana i prof. dr. hab. Jerzego Urwanowicza) oraz władz uczelni, czyli JM Rektor AJD oraz dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego.

Gratulacje oraz wyrazy wdzięczności za twórczą i nieustanną obecność na Wydziale Filologiczno-Historycznym złożyła Jubilatowi jego dziekan, dr hab., prof. AJD Agnieszka Czajkowska. Podkreśliła ogromny wkład profesora Srogosza w pomnażanie dorobku naukowego i pracę na rzecz zwiększenia prestiżu Wydziału.

Życzenia oraz gratulacje, w imieniu swoim, jak i Prezydium Akademii Nauk Ukrainy, złożył Jubilatowi profesor Jewhien Sinkiewicz. Profesor Srogosz otrzymał tytuł Akademika, przyznany za wkład pracy w rozwój współpracy pomiędzy Polską a Ukrainą. To bardzo prestiżowe wyróżnienie ma spowodować podniesienie tej współpracy na jeszcze wyższy poziom. Profesor Sinkiewicz odczytał również listy gratulacyjne nadesłane przez profesorów Oleksandra Bezljudnego oraz Bartłomieja Savchuka (Centrum Dniepropietrowska Historia Nauki).

Gratulacje złożył Jubilatowi także dyrektor Instytutu Historii, dr hab. prof. AJD Robert Majzner. Dyrektor odczytał ponadto listy gratulacyjne nadesłane przez: profesorów Jana Świącha (dziekana Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego), Jerzego Sperkę (dyrektora Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), Dariusza Rolnika (z-cę dyrektora Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) oraz Waldemara Kowalskiego (Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach).

Następnie nadszedł czas na wystąpienie Jubilata. Profesor Srogosz zatytułował je *Szczęście uczonego*. Rozpoczął od przedstawienia tezy, że nie predyspozycje intelektualne, nawet nie rzetelna praca, a właśnie tytułowe szczęście jest warunkiem koniecznym, by osiągnąć sukces naukowy. Wystąpienie obudował faktami z życia osobistego, wskazując nietypową drogę swojego rozwoju naukowego. Drogę, którą determinowało szczęście, dzięki któremu mógł realizować własne aspiracje.

Anna Czerniecka-Haberko
Norbert Morawiec

NOWOŚCI WYDAWNICTWA AJD

Historia na źródłach oparta. Studia ofiarowane Profesorowi Tadeuszowi Srogoszowi w 65. rocznicę urodzin, pod red. Andrzeja Stroynowskiego.
Wydawnictwo AJD, 2017, ss. 1014, ISBN 978-83-7455-528-9

65. rocznica urodzin profesora Tadeusza Srogosza stała się okazją do skompilowania okazałej antologii jubileuszowej, na którą złożyły się teksty autorstwa wybitnych historyków wojskowości, medycyny, historiografii

resowań badawczych Jubilata.

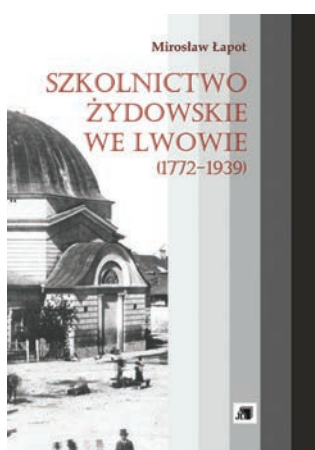
Dwa otwierające wolumin teksty wprowadzają czytelnika w problematykę, którą w swoich książkach i artykułach (a te sumiennie wyszczególniono chronologicznie) podejmował dotychczas profesor Tadeusz Srogosz, rysując równocześnie drogę naukową, jaką przebył.

i in. Wydaną nakładem Wydawnictwa AJD ponad-tysiącstronicową księgę ofiarowaną Jubilatowi opatrzone pojemnym znaczeniowo tytułem „Historia na źródłach oparta”, a jej redakcji naukowej i opieki nad całością przedsięwzięcia podjął się profesor Andrzej Stroynowski.

Następne artykuły biorą pod lupę m.in. jeden z epizodów życia alchemika Michała Sędziwoja, stan zdrowia, nawyki żywieniowe, w tym kwestię korzystania z „używek”, takich jak alkohol i tytoń, żołnierzy uczestniczących w konfliktach zbrojnych XVI-XVIII w., czy problematykę historii parlamentaryzmu.

W kilku obszernych rozdziałach pomieszczono teksty ponad 60 autorów zarówno z Akademii im. Jana Długosza, jak i z innych ośrodków naukowych, w tym także zagranicznych. Tematyka artykułów jest szeroka i znakomicie ilustruje rozległość zainte-

Całość tworzy pasjonującą i atrakcyjną „wycieczkę historyczną”, a bogate wykazy źródeł bibliograficznych ofiarują czytelnikowi możliwość dalszego poszerzania wiedzy i zgłębiania podejmowanej w tekstach tematyki.

Mirosław Łapot
Szkolnictwo żydowskie we Lwowie (1772-1939).
Wydawnictwo AJD, 2016, ss. 592, ISBN 978-83-7455-527-2

Wykorzystując bogate źródło, jakim jest prasa ukazująca się we Lwowie w okresie zaboru, autonomii galicyjskiej, a także w niepodległej Polsce, Mirosław Łapot oddał znakomicie realia oświatowe i specyfikę szkolnic-

stwa żydowskiego w mieście. Dodatkowo, staranna kwerenda pozwoliła ujawnić dane skrywane dotąd w dokumentach rękopiśmiennych przechowywanych w archiwach i bibliotekach Polski i Ukrainy. Pod tym względem Autor wykonał wręcz mrówczą pracę, co zostało docenione przez opiniujących masy recenzentów.

i rozwinięciem zainicjowanych przez profesora Kazimierza Rędzińskiego wątków badawczych, ma szansę stać się wartościowym opracowaniem przybliżającym specyfikę Lwowa jako ważnego ośrodka życia religijnego, kulturalnego, a przede wszystkim oświatowego wyznawców judaizmu. Książka wypełnia lukę w dotychczasowym stanie badań nad szkolnictwem żydowskim, a zawarty na kartach publikacji zasób wiedzy z zakresu tej problematyki będzie można spożytkować w dalszych badaniach. Podsumowując, czytelnik otrzymuje rozprawę malującą panoramę szkolnictwa żydowskiego we Lwowie w latach 1772-1939, opartą na obszernym fundamencie źródłowym i wpisującą się zarówno w obszar nauk historycznych, jak i pedagogicznych, związanych z historią wychowania.

Publikacja, będąca w dużej mierze kontynuacją

ANNA PIETRZYK 1949 - 2016

24 listopada 2016 roku zmarła mgr Anna Pietrzyk – przez całe życie związana z częstochowskim środowiskiem akademickim: Wyższą Szkołą Nauczycielską, Wyższą Szkołą Pedagogiczną i Akademią im. Jana Długosza. Była jednocześnie jej absolwentką i pracownikiem. W Uczelni spędziła całą swoją karierę zawodową.

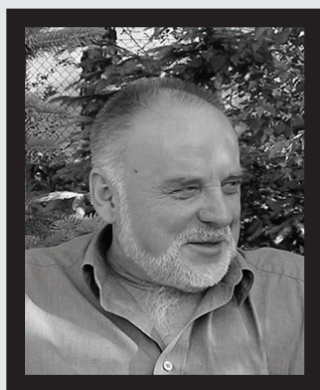
Anna Pietrzyk urodziła się 1 stycznia 1949 roku w Częstochowie. Maturę uzyskała w I LO im. Juliusza Słowackiego. 17 czerwca 1974 uzyskała dyplom ukończenia studiów zawodowych w zakresie chemii z fizyką (na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (powstałej ledwie w 1971 roku). Na dyplomie widnieje wynik „bardzo dobry”. Pracę w Uczelni rozpoczęła 15 września 1974 roku. Jednocześnie podjęła studia w trybie wieczorowym. Ukończyła je, uzyskując dyplom Wyższej Szkoły Pedagogicznej (WMP) w zakresie chemii. Dyplom z wynikiem bardzo dobrym sygnował ówczesny Rektor Uczelni prof. dr hab. Janusz Sztumski.

Przez lata pracy w Wyższej Szkole Pedagogicz-

nej, a później Akademii im. Jana Długosza pełniła rozliczne funkcje związane z organizacją życia Uczelni, jak również mające na celu popularyzację jej osiągnięć i wiedzy wśród mieszkańców regionu. Była współorganizatorem i zarazem osobą odpowiedzialną za scenariusze najważniejszych uroczystości w uczelni. Wśród wielu z nich na pierwszy plan wysuwają się inauguracje roku akademickiego (włącznie z jedną z najważniejszych 1 X 2004 roku, która była pierwszą, inaugurującą działalność Uczelni pod nazwą Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie). Przez lata pracy w Uczelni pełniła m.in. funkcje kierownika Działu Nauki i Działu Kadry i Spraw Socjalnych.

Anna Pietrzyk była pomysłodawcą powstania i zarazem pierwszym redaktorem naczelnym Biuletynu Informacyjnego „Res Academicae”. Przez kilkanaście lat pełnienia tej funkcji pismo wypracowało swoje oblicze, konkurując z najlepszymi tego typu periodykami ukazującymi się w polskich uczelniach. Przez czas, gdy obowiązki redaktora naczelnego „Res...” sprawowała mgr Anna Pietrzyk, ukazało się około stu numerów Biuletynu. Warto również odnotować jej działalność na forum Konferencji Redaktorów Czasopism Akademickich, gdzie włączała się w działalność stowarzyszenia, reprezentując Uczelnię.

Annę Pietrzyk zapamiętamy jako osobę życzliwie nastawioną do świata i innych ludzi. Człowieka, który całe życie poświęcił pracy dla dobra Uczelni i jej rozwoju!

JAN WITKOWSKI 1938 - 2017

21 kwietnia 2017 r. pożegnaliśmy prof. AJD dr hab. inż. Jana Witkowskiego (1938–2017).

Profesor Jan Witkowski, absolwent i wieloletni pracownik Politechniki Warszawskiej, w latach 2000–2009 pracował w Instytucie Edukacji Technicznej Akademii im. Jana Długosza (obecnie Instytut Techniki i Systemów Bezpie-

czeństwa) a w latach 2005–2008 pełnił funkcję Dyrektora Instytutu. W latach 1990–1998 był burmistrzem w swojej rodzinnej miejscowości w Brwinowie pod Warszawą.

Profesor był bardzo energicznym, życzliwym i pogodnym człowiekiem, bardzo dobrym dydaktykiem i menedżerem. Wniósł do naszego Instytutu wiele ożywienia i przyczynił się do jego rozwoju. Na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Rafał Blechacz w Akademii

1,2,3,4,5,6
fot. Piotr Koćwin

Śladami Pamięci

